

ÅRSRAPPORT FOR KVINNESATSINGEN I INNOVASJON NORGE 2008 ●●●

KVINNER I FOKUS (KIF)

Kvinnesatsingen – Kvinner i fokus

1. Kort beskrivelse av satsingen

Potensialet for økt innovasjon basert på mangfold, bred deltakelse fra hele Norges arbeidsstyrke mv, blir ikke utløst i tilstrekkelig grad. Vi må nyttiggjøre den ressursen kvinner utgjør for å bidra til innovasjon og internasjonal vekst i bedrifter. Det er en markedssvikt knyttet til kvinners behov for å styrke sin kompetanse når det gjelder entreprenørskap, ledelse og styrearbeid og kvinners tilgang til kapital. Dette er et gap som må fylles med både nettverkstiltak, kompetansehevende tilbud og kapital.

Kvinner i fokus er en målgruppesatsing som består av en integrert satsing og en særskilt satsing. Den integrerte satsingen krever et sterkt fokus på kvinner som målgruppe i alle Innovasjon Norges ordinære finansierings-, rådgivings, nettverks-, kompetanse- og eksponeringstjenester. I tillegg har vi etablert et tilbud av særskilte tjenester rettet inn mot målgruppens spesielle behov. Den integrerte satsingen var det høyeste prioriterte område i 2008. Dette som bidrag til å oppfylle Regjeringens mål om at kvinneandelen blant nye entreprenører skal være minst 40 % innen 2013.

Kvinner i fokus har som overordnet målsetting å bidra til økt verdiskaping gjennom å styrke kvinners posisjon i næringslivet, både som etablerere, i ledelse og i styrer. Kvinner skal prioriteres innenfor alle de tre arbeidsområdene: Entreprenørskap, Vekst i bedrifter og Innovasjonsmiljøer.

2. Rapportering for 2008

a. Viktige resultater og hendelser i 2008

Innenfor den integrerte satsingen ble kvinner særlig prioritert innenfor sektorene landbruk, reiseliv og kulturnæringene i 2008. De program/tjenester som i 2008 hadde et ekstra kvinnefokus var FRAM, BIT, Arena/NCE og OFU/IFU.

Innovasjon Norges særskilte kvinnesatsingen bestod i 2008 av følgende tjenester:

Fyrtårn

Fyrtårn er et leder- og bedriftsutviklingsprogram for kvinner som allerede har lyktes som bedriftseiere eller bedriftsledere. Målsettingen er å få frem kvinner, bidra til å videreutvikle deltakerbedriftene, synliggjøre dem, bygge nettverk, samt motivere andre kvinner til å starte og utvikle egen virksomhet.

Programmet startet i 2000 og totalt har det deltatt 160 Fyrtårn. Deltakerne har kommet fra hele landet og representerer mange ulike bransjer. Det startet et nytt program med 19 deltakere i 2008. Det ble dessuten arrangert en Fyrtårnkonferanse i 2008.

Nettverkskreditt

Målet med Nettverkskreditt er å styrke etablererprosessen for å bidra til at det skapes flere nye og lønnsomme bedrifter. Dette er en ordning for småetablerere og gir tilbud om lånekapital, kompetanse og nettverk.

Det er ca 265 Nettverkskredittgrupper på landsbasis. Disse hadde over 1.320 aktive medlemmer. Lånekapitalen er på 53 millioner kroner. I 2008 ble det etablert 33 nye grupper. Hver gruppe har fra 5 til 7 medlemmer.

Akademikerbedrift

Akademikerbedriften har som målsetting at flere humanister og samfunnsvitere starter egen virksomhet. Prosjektet tilbyr kontorplass i et tilrettelagt fellesskap, oppstartstipend, etableringskurs og oppfølging. I 2008 ble IKADA-inkubatoren i Oslo nedlagt i sin nåværende form. Inkubatoren i Bergen videreføres.

Ledermentor

Ledermentor er en lederutviklingstjeneste for kvinnelige ledere hvor hver deltaker (adept) får sin egen mentor. Målsettingen er å få flere kvinner inn i høyere lederposisjoner og styrer ved å støtte dem i deres karriereutvikling.

Programmet startet i 2001 og det har deltatt 304 kvinner og menn enten som adepter eller mentorer. Ledermentor Øst, Vest og Nord ble avsluttet i 2008. Hvert av programmene har deltakelse av 16 adepter og 16 mentorer.

Styrekandidater

Dette er en kompetansehevingstjeneste for potensielle styremedlemmer. Formålet er å bidra til profesjonalitet i styrerommene. På den måten legges det til rette for innovasjon og nyskaping i næringslivet basert på kompetanse, nettverk og mangfold.

Alle deltakere som har gjennomført kompetansehevingskurs og bestått eksamen blir tilgjengelig i Innovasjon Norges Styrekandidatbase. Her kan de som ønsker å rekruttere nye styremedlemmer gå inn og finne godt kvalifiserte styrekandidater til sine styrer.

Styrekursene har siden starten i 1999 hatt ca. 3.000 deltakere fra alle fylker og bransjer. I 2008 ble det arrangert 10 kurs med ca 280 deltakere. Det er nå nesten 2.200 kvalifiserte kvinner og menn som er søkbare i Styrekandidatbasen. Mer enn 80 % av kandidatene har både leder og styreefaring. Effekstudien for 2007 viste at 38 % i basen fikk forespørsel om styreverv siste år. I 2008 ble det gjennomført en kampanje for å øke rekrutteringen fra basen.

GRO-programmet

GRO-programmet ble lagt på vent i 2008 for en avklaring i forhold til ESAs Likestillingsdirektiv. Fra 2009 vil det bli laget en ny innretning med tilgang til forprosjektmidler som kan åpne adgang til andre ordinære veksttjenester.

Våren 2008 ble det fremlagt en evaluering av Kvinner i fokus og Nettverkskreditt. Det generelle inntrykket av evalueringen er at tjenestene i Innovasjon Norges kvinnesatsing fungerer relativt godt innenfor sine respektive fokusområder, og at brukerne generelt er tilfredse. Tjenestene opplever generelt stor pågang, og brukerne er stort sett fornøyde. Det er imidlertid rom for forbedringer og disse blir fulgt opp av Innovasjon Norge.

b. Ressursinnsats i 2008

Innenfor den integrerte satsingen bidro Innovasjon Norge med 1,37 milliarder kroner til kvinnerettede prosjekter og bedrifter i 2008. Dette utgjorde 27 % av totalt innvilgede beløp fra Innovasjon Norge. Dette var en økning fra 0,87 milliarder og 19 % av innvilget beløp i 2007. I 2008 ble det bevilget 10 millioner kroner til den særskilte kvinnesatsingen.

c. Nasjonale prosjekter

Fyrtårnkonferansen 2008 ble arrangert i januar i Stavanger med deltakelse fra ca 40 Fyrtårn. Temaene var Synlighet, Internasjonalisering og Kreativitet&Innovasjon. Foredragsholdere var en god blanding av eksterne krefter og Fyrtårnene selv. Deltakerne var veldig godt fornøyd både med kompetansepåfyll og nettverksbygging.

Rapporten Internasjonalisering, rekruttering og mangfold ble presentert på et frokostseminar ved hovedkontoret i september. Dette var et samarbeid mellom Innovasjon Norge, NHO, BLD og rådgivningsselskapet VIPE. Rapporten gir gode råd til næringslivet om hvordan de kan tiltrekke seg større mangfold når de rekrutterer til internasjonale stillinger. De rådene som de

store bedriftene kommer med, kan være til nytte for SMB. SMB kan lære av de "store" og av erfaringer som allerede er gjort slik at de ikke må gjøre denne jobben selv.

Styre2008dagen ble arrangert av BI og Styreakademiet i oktober. Innovasjon Norge hadde annonse om vår Styrekandidatbase i programmet for konferansen. 4 av våre distriktskontorer deltok på konferansen som hadde Styret som verdiskaper som tema.

d. Samarbeid på nasjonalt nivå

Kvinnesatsingen opprettet i 2007 et fagnettverk som består av kvinnekontaktene og nettverkskredittkontaktene på distriktskontorene og arbeidsgruppen Kvinner i fokus ved hovedkontoret. Formålet er å styrke samhandlingen på tvers av organisasjonen innenfor området kvinnesatsing. Fagnettverket har møter 4 ganger i året. Fagnettverket har videreført sitt arbeid også i 2008.

Det ble i 2007 opprettet en prosjektgruppe med representanter for SIVA, Forskningsrådet og Innovasjon Norge i forhold til å få til en bedre samordning og læring på tvers av de tre organisasjonenes respektive kvinnesatsinger. Dette er et veldig nyttig fora som møtes annen hver måned for diskusjoner om felles mål, planer og aktiviteter. I 2008 startet arbeidet med å lage 16 kvinnegründerfilmer og med å planlegge en felles samarbeidskonferanse med fokus på Regjeringens handlingsplan: Meir entreprenørskap blant kvinner

e. Suksesshistorier

NCE med kvinneperspektiv

I 2008 startet NCE Raufoss Kvinnenettverk opp. Målet er å øke andelen kvinner i industriklyngen, få flere kvinner til å gå inn i lederjobber og således styrke lønnsomheten til NCE-virksomhetene. En uformell kartlegging ved inngangen av 2008 viste at 15 prosent av de rundt 3.300 ansatte var kvinner. Av disse jobbet 1,5 % på mellomledernivå og 0,3 % i toppledelsen.

Prosjektet er todelt: NCE Kvinnefokus arbeider for å få frem og styrke kvinner med lederambisjoner. Kvinnearena samler alle kvinner i NCE Raufoss for å inspirere, skape fellesskap og styrke fokuset på karriereutvikling. Konkrete målsettinger for arbeidet er å øke andelen kvinner til 25 prosent innen 2016, motivere 20 kvinner til å ta styrekurs, motivere 20 kvinner til å ta høyere utdanning utover dagens nivå, få på plass en mentorordning, samt legge til rette for at flere kvinner kan kombinere karriere og styreverv med familieliv. Rundt 150 personer har så langt tatt del i nettverket. Prosjektet får støtte fra Innovasjon Norge, og er en pilot innen Innovasjon Norge sitt arbeid for å styrke andelen kvinner i flerbedriftsprogram.

ØSTFOLD

I Kvinner som målgruppe innen alle våre tilbud

På generelt grunnlag forsøker vi å oppmuntre miljøer som jobber med klyngemobilisering og større nettverk til å satse på kvinnelige prosjektledere og styremedlemmer. I vår region som består av Oslo-Akershus-Østfold, ser vi en sterk underrepresentasjon av kvinnelige ledere på OFU/IFU prosjekter og som nevnt i større klynger og nettverk.

II Tilbud rettet spesielt mot kvinner

1. Nettverkskreditt

Ingen nye grupper.

2. Fyrtårn

1 deltaker i 2007/2008. Ingen rekrutteringer.

3. Ledermentor

Ingen deltakere og ingen rekrutteringer.

4. Styrekandidater

Ingen kurs og ingen rekrutteringer.

5. GRO-programmet

To bedrifter har fått GRO tilskudd siden oppstarten; Degernes Torvstrøfabrikk i 2006 og Engelsviken Canning i 2007.

IN Østfold har vært i dialog med Degernes som har moderat fremgang for sitt vekstprosjekt, mens Engelsviken hittil ikke har benyttet seg av tilskuddet og heller ikke vært aktive i sin dialog med IN Østfold. Det siste kan skyldes at selskapet har byttet toppledelse.

6. Akademikerbedrift

Ikke aktuelt i Østfold.

III Lokale tiltak

1. Female Future

IN Østfold, NHO Østfold og Østfold fylkeskommune er i gang med kull nummer tre av Female Future. Hittil har to kull á 19 kvinner gjennomført lederutviklingsprogrammet med svært gode resultater. Nåværende kull er i gang med 23 deltakere og det vil bli igangsatt ytterligere et kull høsten fra 2009.

2. Forprosjekt Kvinnesatsing i Østfold Kompetanseoffensiv

Forprosjekt gjennomført høsten 2008 i samarbeid mellom Østfold fylkeskommune, NHO Østfold, Fylkesmannen i Østfold, LO Østfold og IN Østfold.

Målet for forprosjektet var å presentere forslag til tiltak, rammer og innhold i et hovedprosjekt som vil bidra til å bedre kjønnsbalansen i beslutningsposisjoner i det verdiskapende næringslivet i Østfold.

Hovedprosjekt er besluttet igangsatt med fokus på to satsingsområder; Mentorordning for kvinner og Kvinnemobilisering til entreprenørskap.

3. Etablererstipend

39 % av ESTIP-midlene (NOK 1.080.000) til kvinneprosjekter i 2008.

OSLO OG AKERSHUS

I Kvinner i fokus-prosjekter:

1. Nettverkskreditt

Antall nye grupper/medlemmer i 2007.

- Det ble bevilget midler til 5 gruppe i Akershus

Totalt antall grupper/medlemmer

- Totalt har vi 23 grupper i Oslo og Akershus

Økonomiske resultater, Erfaringer o.l.

- Har engasjert en konsulent til å gjennomgå de gruppene Oslo, Akershus og Østfold har for å få en oversikt om status.

2. Fyrtårn

Rekruttering. Antall deltakere. Erfaringer o.l.

- Det er 3 deltakere fra Oslo og Akershus som deltar i 2007-2008
- Det ble rekruttert inn 4 stk.

3. Ledermentor

Rekruttering. Antall deltakere. Erfaringer o.l.

- Det er rekruttert inn 15 kvinner. Av disse fikk 6 kvinner tildelt plass i programmet.

4. Styrekandidater

Rekruttering. Antall deltakere. Erfaringer o.l.

Det ble startet et styrekandidat II kurs i 2008 sammen med Female Future, NHO. Det deltar 24 personer.

Vi har godkjent 5 CV`er til styrekandidater, som har fått lagt seg inn i styrekandidatbasen.

5. GRO-programmet

GRO-programmet har ikke fungert i 2008.

6. Akademikerbedrift (gjelder bare Oslo/Akershus og Hordaland)

IKADA ble lagt ned sommeren 2008

II. Lokale tiltak

1. Strategier

Generelt sett har Oslo/Akershus lite midler til disposisjon, og har derfor måttet spisse sine virkemidler inn mot bestemte typer firma og bransjer. De siste par årene har fokus spesielt vært på kommersialisering av FoU, innovasjon og nyskaping, noe som utelukker de fleste tradisjonelle næringer. Det er imidlertid i sistnevnte vi i stor grad finner kvinner. Følgelig har andelen av kvinner som har fått tildelt virkemidler fra Innovasjon Norge Oslo/Akershus vært forholdsvis lav.

I 2007 åpnet man for de nye næringene innen kultur, og kvinneandelen blant E-stip rammen økte derfor i 2007 og har holdt seg stabilt i 2008

I strategien for BU-midler har vi en sterkere kvinneprofil og kvinner er høyt prioritert.

For vår satsing på kvinner har vi derfor valgt å prioritere tiltak som med relativt lav økonomisk innsats kan komme flere kvinner til gode. Dette er tiltak som:

- Nettverkskredittgrupper
- Kvinnenettverk
- Tiltak som skal øke kvinneandelen i styrer
- IKADA frem til juli 2008
- Øke andelen av E-stip til kvinner. I 2006 jobbet man for å få nyansert prioriteringene og man har sett at virkningene kom i 2007

2. Lokale prosjekter

- Det finnes fire kvinnenettverk i Akershus (Romerike, Follo, Asker og Bærum). Det var også ett i Oslo men det ble lagt ned i 2007. Kontoret har gitt økonomisk støtte i forbindelse med

oppstart, men ellers ingen driftsstøtte. Kontakten med kvinnenettverkene har vært tett, blant annet gjennom vår deltakelse på deres arrangement, informasjonsmøter, møter mellom lederne i nettverkene og Innovasjon Norge for å diskutere aktuelle tema, rekruttering av nye medlemmer / fange opp flere kvinnelige næringsdrivende, m.m. Man bruker også nettverkene som en kanal for å spre nyheter fra IN og rekruttering til div. program innenfor Kvinner i Fokus.

Det finnes imidlertid i tillegg mange små/store både formelle/uformelle nettverk i Oslo. Noen er også på nasjonal/internasjonalt nivå.

- Prosjektet IKADA (tidligere Akademikerbedriften) ble støttet av Oslo/Akershuskontoret også i 2007/2008. Fra mai 2005 tok kontoret over ansvaret for prosjektet som også ble utvidet til å omhandle skolene Kunsthøyskolen i Oslo, Arkitektur- og designhøgskolen og Akerselva Innovasjon. Leder for kontoret har vært styremedlem og den siste tiden styreleder. Kvinneansvarlig ved kontoret er vara. Kontoret bidro i tillegg med midler samt en del arbeidstimer knyttet til prosjektet. I 2006 hadde vi drift og utvikling av IKADA ute på anbud. Pr. 31.12.2007 var det 28 bedrifter og 79 deltakere. Det viser seg at antall personer pr. bedrift går opp. I 2006 var det samme antall bedrifter, men deltakerne var 60 personer.
- I 2006 ble det inngått samarbeid over 2 år med NHO Oslo/Akershus om Female Future. Man har en gruppe på 25 godt kvalifiserte deltakere og ventelisten er stor. Vi er medlem i styringsgruppen. Ved rekruttering til 2 år og kull 2 var etterspørselen så stor at det ble besluttet å sette i gang et kull 3. Dette samarbeidet har vi utvidet til også å gjelde 2008/2009. Man holder nå på med kull 4.

3. Samarbeid på fylkesnivå/regionnivå

Kontoret har samarbeid med Akershus fylkeskommune og Oslo kommune (inkl. Servicekontoret for Næringslivet) og Fylkesmannen i Oslo og Akershus

4. Andre midler til kvinner (innenfor E-stip, BND, LI, BU e.a.)

5. Evt. andre viktige forhold.

- Har bidratt med tilskudd til forstudie og forprosjekt for opprettelse av Norsk Mote Institutt. (NMI). NMI har som visjon å gjøre norsk mote til en anerkjent merkevare internasjonalt. Innenfor denne næringen er det stor tyngde av kvinner og ungdom. Dette er et lokalt initiert prosjekt som har et nasjonalt preg. Prosjektet favner bransjen som helhet nasjonalt.

HEDMARK

Innenfor de fleste av programmene og tjenestene har vi hatt ingen eller lav deltakelse. Grunnen til dette er at vi ikke har hatt ressurser til å markedsføre tjenestene. Vår markedsføring har vært på vår hjemmeside, samt mailer/telefoner til de kundene vi mener har egnet seg for tilbudene. Spesielt innenfor ledermentor og fyrtårn har vi ytet en innsats.

Vi vil likevel presisere at vi har utarbeidet et eget kundetilpasset program som har vært gjennomført mot kvinnelige ledere siden 2007. Til sammen 30 deltakere har gjennomført dette med gode resultater. Vi starter opp igjen med programmet 6. februar hvor vi har 15 deltakere påmeldt. Vårt mål er å følge disse videre. Det ble også i 2008 dannet et eget nettverk for kvinnelige toppledere i Innlandet, i samarbeid med Oppland. I dette nettverket er det 25 deltakere. Når det gjelder andel kvinnelige stipendmottakere innenfor Estip så er den på rundt 50%. Innenfor tilleggsnæring BU er den på 52%.

Vår erfaring er at det er enklere å rekruttere innenfor egne tilpassede programmer/tjenester enn de nasjonale.

Når det gjelder andre lokale tilbud så vil jeg spesielt trekke frem vårt gründercoach tilbud som kan ytes til prosjekter innenfor våre satsinger. Innenfor det tilbudet er det flere kvinnelige gründere som har fått bistand. Vi har også et eget tilbud som vi internt kaller hurtigkassen som kan bistå et prosjekt i tidlig fase. Innenfor dette tilbudet er det også flere kvinner som har fått bistand.

1. Nettverkskreditt

Antall nye grupper/medlemmer i 2008: 0

2. Fyrtårn

Antall deltakere: 0 (3 søkere fra Hedmark)

3. Ledermentor

Antall deltakere: 0 (4 søkere fra Hedmark)

4. Styrekandidater

Antall kurs og deltakere: 0

5. GRO-programmet 0

OPPLAND

1. Nettverkskreditt

Innovasjon Norge Oppland har finansiert tre nye nettverkskredittgrupper i 2008. I Oppland er det 9 aktive nettverkskredittgrupper med til sammen 53 deltakere. Tilbakemeldingene fra gruppene er positive og gruppene fungerer godt.

To grupper er avviklet tidligere og en gruppe er avviklet i 2008. Kapitalen er tilbakebetalt Innovasjon Norge. To av gruppene har slitt med samarbeidsproblemer og de har også hatt deltakere som ikke har tilbakebetalt lån som er tatt opp i gruppen.

2. Fyrtårn

Innovasjon Norge Oppland har en deltaker på Fyrtårnprogrammet i 2008. Tidligere har 9 kvinner fra Oppland deltatt. Fyrtårnprogrammet har fått svært gode tilbakemeldinger fra tidligere deltakere.

3. Ledermentor Øst

Rekrutteringen til Ledermentor Øst ble gjort høsten 2008. Oppland har tre deltakere til årets program, samt en kvinnelig mentor.

4. Ledermentor Reiseliv. Dette er et nasjonalt program og Oppland har med en deltaker.

Lokale tiltak

Kvinner i Oppland - et samarbeidsprosjekt mellom Fylkesmannen i Oppland, Oppland fylkeskommune og Innovasjon Norge Oppland.

Kvinner i Oppland ble avsluttet ved utgangen av 2007, men en del av tiltakene ble ikke slutført før i 2008.

Mål og strategier

KiO har følgende mål:

- kvinners betydning for fylkets regionale utvikling skal synliggjøres
- kvinners ressurser skal benyttes i nærings- og regionalpolitikken
- kvinnesatsingen skal være en integrert del av fylkets nærings- og regionalpolitikk

KiO jobber etter følgende strategier:

1. Utvikling av mer positive holdninger til å satse på kvinner

2. Utvikling av kvinner som ledere
3. Legge til rette for bedre utnyttelse av kvinners kompetanse

Andre tiltak:

Nettverk for kvinnelige toppledere

Finansiering av nettverk for kvinnelige toppledere i Hedmark og Oppland. Nettverket startet opp i 2008 med ca 25 deltakere. Deltakerne er svært godt fornøyde.

Kvinner i NCE - Raufoss

Prosjektet skal bidra til å øke kvinneandelen og motivere kvinnelige ansatte til videreutvikling og utdanning innenfor det mannsdominerte miljøet på Raufoss. Prosjektet mottar finansiering fra Innovasjon Norge.

Seminar

I samarbeid med Kapp Næringshage, LandsByen Næringshage, Hedmark Kunnskapspark og Lillehammer Kunnskapspark ble seminaret "Kvinner som vinner" arrangert på Gjøvik i januar. Seminaret hadde 125 deltakere.

Seminar

Seminaret Innovative Kvinner ble arrangert på Lillehammer i september. Temaet var "Muligheter og hindringer for regional utvikling i et kjønnsperspektiv". Seminaret var et samarbeid mellom Østlandsforskning, Norges forskningsråd, Høgskolen i Lillehammer og Innovasjon Norge.

Virkemiddelbruk

Vi har valgt å se bruken av midlene under etablererstipend, inkubatorstipend og etablererstipend under bygdeutviklingsmidlene sammen. Det ble totalt innvilget i overkant av kr 9 mill til nyetableringer. Av disse gikk kr 5,15 mill. til kvinner. Dette utgjør 57 % av midlene.

Av total virkemiddelbruk i Oppland gikk 23 % til kvinner.

BUSKERUD OG VESTFOLD

Generelt

Kvinnesatsningen er en gjennomgående oppgave for hele kontoret og det generelle arbeidet utføres gjennom vår ordinære virksomhet. Årsrapporten tar i hovedsak for seg de spesielle tiltakene som gjøres lokalt.

I. Kvinner i fokus-prosjekter

1. Styrekandidater

BuVe har vært engasjert i NHOs prosjekt Mangfold i Ledelse, trinn I og II, både i Buskerud og i Vestfold. Dette er en lokal variant av det nasjonale Female Future-programmet. En viktig del av prosjektet er styrekompetansekurs, både det grunnleggende kurset og et for målgruppen styreledere. Mangfold i Ledelse blir for 2009/2010 videreført som Mangfold av Ledere, med spesielt fokus mot unge, kvinnelige ledere. Her er også styrekompetanse en del av kursopplegget. BuVe har i 2008 ikke arrangert noe styrekompetansekurs i egen regi, men vært med på å markedsføre/rekruttere et tilbud hos BI Telemark med start høsten 2008 sammen med IN Telemark.

2. LederMentor

Det ble rekruttert til nytt Ledermentor Øst høsten 2008: Vestfold: 1 person, Buskerud: 1 person. Det var totalt 4 søkere fra våre distrikter. Rekruttering skjer via hjemmesider, kontaktnett og e-post til hele IN BuVe's nettverk.

3. Fyrtårn

Det ble rekruttert til Fyrtårn-programmet sommer/høst 2008. Buskerud: 1 person. Rekruttering skjer via hjemmesider, kontaktnett og e-post til hele IN BuVe's nettverk.

4. Nettverkskreditt

Nettverkskreditt fikk nasjonalt øremerkede midler på 10 MNOK for 2008 til oppstart av nye grupper. Det har blitt opprettet totalt 8 nye grupper i BuVe. 4 i Buskerud og 4 i Vestfold. For å ivareta oppstart av disse gruppene, var det nødvendig med opplæring av nye prosessveiledere. I november 2008 gjennomførte vi i samarbeid med IN Telemark kurs for 15 deltakere fra Te/Bu/Ve.

Buskerud

I Buskerud er nettverkskreditt organisert gjennom en fylkesforening. Per 31.12.2008 var i alt 9 grupper i arbeid. Den opprydningen i grupper som ble startet i 2007 har fortsatt i 2008 og grupper som ikke har fungert i henhold til retningslinjene har blitt lagt ned; totalt 3 grupper.

Det har vært et økt fokus på markedsføring av ordningen og igangsettelse av nye grupper i forbindelse med de øremerkede midlene. I november/desember ble det etablert 4 nye grupper i Buskerud; 2 i Drammen, 1 på Kongsberg og 1 i Lier. Totalt omfatter ordningen i Buskerud 63 personer per desember 2008. Det er grunnlag for igangsettelse av 2-3 nye grupper primo 2009. Det er totalt lånt ut kr 550 000 kr til nettverkskredittmedlemmer i 2008, ikke medregnet de 4 sist etablerte gruppene. Det har vært en økt interesse for finansieringsmuligheten i siste halvår 2008.

Det er fremdeles en utfordring å innhente rapportering fra noen av gruppene.

Vestfold

Nettverkskreditt i Vestfold er organisert som en stiftelse, Nettverksbanken Vestfold (NBV), med Vestfold fylkeskommune, Fylkesmannen i Vestfold ved landbruksavdelingen og Innovasjon Norge som stiftere. Stiftelsen har siden 2005 hatt daglig leder engasjert i 50 % stilling.

2008 har vært et aktivt år i NBV og vi hadde 100 medlemmer pr 31.12.08. Økt aktivitetsnivå skyldes flere ting, bl.a. Handlingsplanen for økt kvinnelig entreprenørskap som åpnet for økte midler til Nettverkskreditt. Det bidro til start av totalt 4 nye grupper gjennom året og flere nye medlemmer inn i eksisterende grupper. Et positivt samarbeid med START i Vestfold, NAV og Innovasjon Norge, har også gjort det enklere å identifisere potensielle medlemmer og få ut informasjon om tilbudet til dem. Det er stadig flere menn som er interessert i tilbudet. Det er totalt lånt ut kr 1.458.662 til nettverkskredittmedlemmer i Vestfold pr 31.12.08. Det har vært en økt interesse for finansieringsmuligheten i siste halvår 2008.

Fokuset gjennom 2007 på faglighet og profesjonalitet i gruppene, førte til gode utviklingsprosesser både for gruppen og den enkelte, og dette fokuset har fortsatt i 2008. Daglig leder har gjennomført to fellessamlinger hvor salg, markedsføring og synlighet har vært det faglige fokuset. Fellessamlingene tiltrekker seg rundt halvparten av medlemsmassen hver gang.

Nettverksbankens Etablererpris gikk i 2008 til Hilde Bruserud som siden 2003 har bygget opp et eget hjemmebakeri hjemme på gården i Sande i Vestfold. Der har hun skapt en flott arbeidsplass for seg selv og en del ekstrahjelper i hektiske tider. NBV har gjennom 2008 fått oppmerksomhet i både Sande Avis, Tønsberg Blad, Sandefjords Blad og bladet "Eva".

5. GRO-programmet

Gro-programmet er stanset.

II. Lokale tiltak

1. Strategier

Ingen lokale strategier utover å følge opp nasjonal satsing og målsetninger for kompetanseheving blant kvinner og økt kvinneandel i prosjekter på tvers av virkemidlene.

2. Lokale prosjekter

Samarbeidsprosjekt Buskerud, Vestfold og Telemark

Prosjektet BTV Nettverkskreditt er inne i det tredje og siste året. Gjennom prosjektet er det i de tre fylkene lagt vekt på å skape forbedringer gjennom fokus på prosjektstyring, mål og resultater. Disse temaene ble omtalt også på årets Nettverkskonferanse i oktober for nærmere 100 deltakere fra Buskerud, Vestfold og Telemark. Markedsføring av NVK-ordningen har vært viktig, samt styrket oppfølging og opprydding av eksisterende grupper. Her er det oppnådd gode resultater gjennom samarbeidsprosjektet. Som markedsføringsverktøy er det etablert en felles hjemmeside www.nettverkskreditt.net.

BTV Nettverkskreditt

Det treårige prosjektet "BTV Nettverkskreditt" avsluttes 1. halvår 2009. Prosjektleder er Helle Stabel, som også er daglig leder av Nettverksbanken Vestfold. Hovedformålet med prosjektet har vært å utvikle en mer samordnet organisering av Nettverkskreditt i de tre fylkene. Alle de tre fylkene har sin egen organisasjon som drifter NVK-ordningen på vegne av Innovasjon Norge. Mens Vestfold har organisert arbeidet i en næringsdrivende stiftelse, har man i Buskerud og Telemark fylkesforeninger.

Prosjektmålene er a) Videreutvikling av nettverket, b) Bedre kompetanseutvikling til medlemmene og c) Mer effektiv bruk av kapitalen. Prosjektet har hatt en varighet på tre år og en total ramme på kr 4 950 000. Prosjektet har vært delt i tre delprosjekter (DP):

- 1) Organisering – 2) Profilering (forhold til eksterne) – 3) Kompetanse og nettverk

Mangfold i ledelse

Prosjektet Mangfold i Ledelse II ble slutført i 2008. Hovedmålet har vært å øke mangfoldet i arbeidsstyrken ved å få flere kvinner inn i ledelse og styrever. For å oppnå hovedmålsettingene er en langsiktig innsats nødvendig. Dette er grunnen til at også BuVe har bidratt i prosjektet, både i Buskerud og i Vestfold. I tillegg er det etablert et nytt prosjekt i regi av NHO Buskerud 'Mangfold av Ledere' med støtte fra bl.a. Innovasjon Norge BuVe og hvor vi deltar i styringsgruppen.

Kvinnovasjon BTV

Kvinnovasjon er navnet på SIVA's kvinnesatsning og har næringshagene som utgangspunkt. IN BuVe deltar i styringsgruppen og har bidratt med delfinansiering av Kvinnovasjon BTV, som er et treårig, lokalt initiativ for Telemark, Buskerud og Vestfold innen den nasjonale satsingen.

3. Samarbeid på fylkesnivå/regionnivå

Buskerud: Godt samarbeid på fylkesnivå.

Vestfold: Godt samarbeid på fylkesnivå

Felles: Godt samarbeid på tvers av fylkene mht felles tiltak, nettverkskreditt mv.

4. Andel av midler til kvinner

Tilsagn til kvinnesatsning - Buskerud og Vestfold:

Tabellen som følger viser totalt innvilget beløp og totalt antall tilsagn, dernest prosent som er bevilget av beløp til kvinner samt prosentvis andel av antall tilsagn til kvinner.

(Beløp i hele tusen kroner) 2008	Buskerud 2008				Buskerud 2007			
	Sum innvilget	antall	% til kvinner		Sum innvilget	antall	% til kvinner	
			beløp %	antall %			beløp %	antall %
Bedriftsutviklingstilskudd	6 726 879	28	39	36	3 759 970	18	53	8
Bioenergiprogrammet	2 839 000	14	59	14	1 472 000	18	1	1
Distriktsrettede risikolån	500 000	1	0	0	0	0	0	0
Diverse tilskudd	195 000	2	0	0				
Etablererstipend	3 63 9455	19	30	26	2 450 000	13	38	4
Fylkesvise BU-midler	14 726 641	67	47	51	14 004 600	59	32	23
Fylkesvise BU-midler – Lånebeløp for rentestøtte	38 515 000	27	59	48	28 950 000	24	29	8
Industrielle FoU-kontrakter	7 760 000	7	83	29	275 000	1	0	0
Inkubatoretablering	650 000	2	0	0	900 000	3	44	1
Investeringstilskudd	3 450 000	6	35	33	0	0	0	0
Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift – RDA	2 524 920	2	0	0	3 471 000	3	0	0
Landbrukslån	16 920000	6	73	67	6 700 000	4	30	1
Landsdekkende programmer	1 550 000	4	0	0	7 500 000	1	0	0
Landsdekkende risikolån	2 400 000	2	0	0	4 450 000	3	0	0
Lavrisikolån	500 000	1	0	0	45 000 000	1	0	0
Maritim utvikling	1 400 000	1	0	0	0	0	0	0
Nasjonale tiltak for reg. utvikl.	145 000	1	0	0	40 000	1	100	1
Offentlige FoU-kontrakter	425 000	3	0	0	6 235 000	3	0	0
Omstilling og nyskaping	288 750	2	0	0	310 000	3	0	0
Samarbeidsprogram med Romania	25 000	1	0	0	0	0	0	0
Svensk-norsk næringslivssamarb.	950 000	1	0	0				
Risikolån landbruk	0	0	0	0	500 000	1	0	0
Trebasert innovasjonsprogram	462 000	2	0	0	935 000	3	0	0
Utviklingstilskudd	3 355 000	16	63	38	3 531 000	22	30	6
Verdiskapingsprogram mat	4 426 000	10	52	40	3 898 000	9	33	3
SUM	114 373 645	225	52	36	134 381 570	190	15	56

(Beløp i hele tusen kroner) 2008	Vestfold 2008				Vestfold 2007			
	Sum innvilget	antall	% til kvinner		Sum innvilget	antall	% til kvinner	
			beløp %	antall %			beløp %	antall %
Bedriftsutviklingstilskudd	-	-	-	-	-	-	-	-
Bioenergiprogrammet	1128000	4	2	25	418 000	8	5	13
Diverse tilskudd	295000	1	0	0	100 000	1	0	0
Etablererstipend	2692000	19	28	32	2 695 000	23	37	30
Fylkesvise BU-midler	11763000	61	33	34	9 454 200	49	8	10
Fylkesvise BU-midler - Lånebeløp for rentestøtte	27500000	23	44	39	24 500 000	18	8	6
GFL-flåte	-	-	-	-	1 500 000	1	0	0
Industrielle FoU-kontrakter	3585000	5	0	0	6 195 000	6	0	0
Inkubatoretablering	-	-	-	-				
Landbrukslån	23230000	8	41	25	1 800 000	2	0	0
Landsdekkende programmer					8 100 000	3	0	0
Landsdekkende risikolån	11850000	4	42	25	3 450 000	3	0	0
Lavrisikolån							-	-
Maritim utvikling	3100000	2	0	0				
Nasjonale tiltak for reg. utvikl.					200 000	1	0	0
Offentlige FoU-kontrakter	5610000	6	0	0	990 000	1	0	0
Samarbeidsprogram med Romania	25000	1	0	0				
Transportstøtte	-	-	-	-	554 144	1	0	0
Trebasert innovasjonsprogram	700000	1	0	0	150 000	2	0	0
Utviklingstilskudd	3549000	15	23	20	1 860 000	8	19	13
Verdiskapingsprogram mat	12888000	25	7	16	6 030 000	18	8	11
SUM	107 915 000	175	30	27	67 996 344	145	7	12

TELEMARK

I. Kvinner i fokus-prosjekter

Nettverkskreditt

Nettverkskreditt i Telemark hadde i utgangen av 2008 til sammen 16 grupper og 98 medlemmer. Foreningen har ikke avholdt årsmøte og har ikke fått utarbeidet årsrapport enda, så eksakte omsetningstall og resultat er ikke klare for 2008. Totalt utlånt kapital er kr 1 038 000. Omsetningen totalt i gruppene ligger på mellom kr 13 000 000-14 000 000.

Det har blitt etablert fire nye nettverkskredittgrupper i løpet av året, og tre grupper er blitt nedlagt.

Foreningen hadde i 2008 tre prosessveiledere. Foreningen fungerer godt og jobber aktivt. Høsten 2008 ble det gjennomført et prosessveilederkurs for å kvalifisere flere prosessveiledere. Dette kurset var et samarbeid i BTV-regionen og ble finansiert av IN Telemark og IN Buskerud og Vestfold. Nettverkskreditt Telemark samarbeider nært med stiftelsen i Vestfold og foreningen i Buskerud. Nettverkskreditt i Telemark arrangerte i november 2008 en samling for alle deltakerne i nettverkskredittordningene i Telemark, Vestfold og Buskerud, der til sammen 95 bedrifter deltok. Samlingen fant sted på Bolkesjø i Telemark.

Fyrtårn

Informasjon og orientering ble sendt ut og formidlet i vårt nettverk. Telemark fikk en deltaker med på Fyrtårn, men hun måtte senere trekke seg.

Ledermentor

Informasjon og orientering ble sendt ut og formidlet i vårt nettverk. Seks deltakere søkte på programmet, og én deltaker fikk plass på Ledermentor Øst.

Styrekandidater

Våren 2007 ble NHOs Female Future-program igangsatt i Telemark, og programmet ble finansiert av IN Telemark og Telemark Fylkeskommune for to år. I 2008 var det 25 kvinner som deltok i dette programmet. Alle disse gjennomførte styrekandidat-kurset i regi av BI Telemark.

II. Lokale tiltak

Strategier

Kvinnesatsingen er en oppgave for hele kontoret, og det generelle arbeidet utføres gjennom vår ordinære virksomhet. Telemark har ingen egen strategi, utover å følge opp de nasjonale satsingene.

Lokale prosjekter

Telemark hadde ingen lokale prosjekter i 2008 utover aktivitetene som er beskrevet.

Samarbeid på fylkesnivå/regionnivå

IN Telemark har bevilget midler til prosjektet "BTV Nettverkskreditt", som er et tre-årig prosjekt med hovedformål å utvikle en løsning for felles organisering og samordning av nettverkskreditt i Buskerud, Telemark og Vestfold. Disse tre fylkene har i dag hver sin fylkesforening som er organisert som en næringsdrivende stiftelse i Vestfold, mens i Telemark og Buskerud er det dannet fylkesforeninger.

Prosjektet er kommet som et resultat av et behov for å samordne aktiviteten i de tre fylkene for å få en mer effektiv organisering av ulike faktorer og aktiviteter. Hovedarbeidsområdene i prosjektet er:

- organisering av nettverkskredittordningen for fremtiden

- profilering og synliggjøring av ordningen
- kompetanse og nettverk

Prosjektet skal ha fokus på å lage standarder og rutiner som skal kunne brukes i arbeidet med nettverkskreditt fremover.

IN Telemark sitter med en representant som observatør i styringsgruppen. Prosjektet avsluttes våren 2009, men det søkes om ytterligere ett driftsår av dette prosjektet.

Andel av midler til kvinner

	Sum innvilget til kvinner	% av totalt bevilget beløp
Bedriftsutviklingstilskudd	938 000	18%
Bioenergiprogrammet	1 300 000	39%
Distriktsretta risikolån	3 100 000	10%
Etablererstipend	3 394 000	43%
Fylkesvise BU-midler	5 265 200	43%
Fylkesvise BU-midler lånebeløp rentestøtte	7 360 000	27%
IFU	1 460 000	22%
Inkubatorstipend	300 000	41%
Investeringstilskudd	440 000	13%
Kompensasjon for økt arb.giveravgift	315 000	20%
Landbrukslån	1 600 000	10%
Landsdekkende programmer	675 000	28%
Landsdekkende risikolån	6 000 000	16%
Lavrisikolån	1 750 000	15%
Utviklingsprogram for grønt reiseliv	595 000	75%
Utviklingstilskudd	2 007 000	62%
VSP-mat	1 226 000	41%
SUM	37 725 200	20%

AGDER

Agderkontoret har i løpet av 2008 jobbet målbevisst og aktivt for å øke antallet kvinnelige etablerere, samt rekruttere deltakere til program spesielt rettet mot kvinner. Dette har gitt resultater og nedenfor følger mer om vår kvinnesatsing i Agder.

Figur: Prosentandel kvinner etablererstipend Agder 2008

	Aust-Agder	Vest-Agder
Estip	68 %	35 %
Estip BU	80 %	65 %

Tilbud rettet spesielt mot kvinner

1. Nettverkskreditt

I 2007 ble det engasjert en prosjektleder som skulle følge opp gamle nettverkskredittgrupper og vurdere om det var grunnlag for fortsatt eksistens eller ikke. Gjennomgang av alle 13 grupper ble ferdigstilt i 2008. I løpet av året har vi revitalisert en "gammel" gruppe (Villa Vitalis), samt startet en ny gruppe (Dronningkuba) ved hjelp av sentrale midler. Per i dag har vi 14 nettverksgrupper i de to Agderfylkene.

2. Fyrtårn

Rekruttering til fyrtårnprogrammet gikk litt trått, kanskje litt preget av tidspunktet som sammenfalt med sommerferien. Vi hadde et par aktuelle kandidater, men stod igjen til slutt med en - Margit Olsvik fra Mestringshuset (www.jegmestrer.no) – som nå deltar i fyrtårnprogrammet 2008/2009.

3. Ledermentor

Vi har de siste to årene satset tungt på Female Future Agder i samarbeid med NHO. Dette har nok gått litt på bekostning av rekruttering til bla Ledermentorprogrammet, men vi har likevel hatt 4 deltakere fra regionen: Anette Olsen (Kitron), Liv Lindrupsen (SR-Bank), Tone Danielsen (Husbanken Arendal), Ragnhild Sigurdsøn (Moen prosjektet), Anne- Britt Bjørdal (Innovasjon Norge) .

4. Styrekandidater

Vi har arrangert et styrekandidatkurs i samarbeid med BI Kristiansand. Vi hadde 19 deltakere hvorav 10 kvinner.

Utover dette har vi samarbeidet med Styreakademiet om "Styredagen Agder" hvor årets tema "Maktkamp, hatter og agendaer - en vanlig dag på styrerommet" – belyste problematikk knyttet til styremedlemmers ulike roller.

5. GRO-programmet

Antallet vekstbedrifter som har fått støtte siden oppstarten av GRO: Strand Hotell Fevik og Taste of India ble innvilget i 2007. Vi hadde to bedrifter til som var klarert og klare for å motta tilskudd gjennom GRO, men disse ble stoppet pga disputten med ESA i 2008. Den ene bedriften klarte vi å ivareta ved hjelp av distriktsutviklingsmidler, men den siste som hadde adresse "sentralt strøk" hadde vi dessverre ingen knagg å henge på.

6. Andre kvinnelige vekstbedrifter i Agder

Hasla: Smykkeverksted og butikken opprinnelig etablert i Valle i Setesdal. Åpnet i fjor også en avdeling på Gründerløkka i Oslo.

Elton og Jacobsen: Fikk innvilget en IFU-kontrakt med TopShop i London og satser nå sterkt på å komme inn på det britiske markedet.

Mossi Suss: I samarbeid med Londonkontoret vil vi bistå de med et partnersøk i UK og om mulig en IFU kontrakt dersom en krevende kunde kommer på plass.

Bravour Clothing: Mona Harbak fra Finnsland i Vest-Agder var den første som sikret seg en finaleplass i SKAPEREN. Hun lager klær for funksjonshemmede personer.

Se artikkel i fædrelandsvennen:

http://project.vbook.no/project.asp?version_id=364&page=6#b6

III Lokale tiltak

Vi har et nært og tett samarbeid med regionale aktører som fylkeskommunene, kommunene, NHO, Agderforskning og Universitetet om å utvikle strategier for kvinner og næringsutvikling i Agder. Vi sitter også i et samarbeidsforum initierte av Senter for likestilling ved UiA. Senter for likestilling skal samle og styrke forskning, kompetanse og være en drivkraft for økt likestilling i regionen.

Av ulike fellestiltak er det spesielt tre prosjekter vi ønsker å trekke frem, Women in Business, Female Future og KvinneGründerDagen.

Women in Business

Women in Business er et EU-støttet prosjekt med fokus på kvinnelig entreprenørskap i Kategat/Skagerrak. I perioden 2009-11 skal 10 partnere fra Norge, Sverige og Danmark

arbeide for å stryke vekst- og innovasjonsmulighetene for kvinnelige gründere, få frem ny kunnskap om hva som styrker entreprenørskapet blant kvinner, samt arbeide frem en felles skandinavisk modell for hvordan det offentlige kan fremme flere kvinnelige gründere.

Prosjektpartnere er:

Aust-Agder fylkeskommune, Vest-Agder fylkeskommune, Fylkesmannen i Aust-Agder, Fylkesmannen i Vest-Agder, Innovasjon Norge, Region Nordjylland, Frederikshavn Erhvervsråd, Veksthus Nordjylland, Västra Götaland region og Foreningen Norden/Nordisk informasjonskontor i Göteborg. Nordisk informasjonskontor Sør-Norge ivaretar prosjektledelsen.

Women in Business støttes av Interreg IVA KASK midler. Et av hovedmålene med programmet er å styrke Kategat/Skagerrak regionen som en innovativ og funksjonell grenseregion med høy livskvalitet.

Female Future Agder - arena for talenter som ønsker å bygge kompetanse. Agder skal løftes opp fra bunn plasseringer på statistikker som omhandler likestilling. Nærings- og arbeidsliv og deltakerne på Female Future Agder utfordres til å bidra til endringen.

NHO Agder lanserer nå Female Future Agder 3 i samarbeid med Innovasjon Norge, fylkeskommunene samt Kristiansand og Arendal kommuner.

Programmet skal kvalifisere og synliggjøre kvinnelige talenter, og bidra til konstruktiv utvikling av arbeids- og næringsliv i landsdelen. Female Future skal rekruttere 40 unge talenter med ambisjoner og guts – kvinner med mot, vilje og ønske om mer fremtredende og synlige roller i samfunnet. Gjennom Female Future utfordres deltakerne til mulighetstenking, refleksjon og entusiasme.

KvinneGründerDagen www.kvinnegrunder.no

KvinneGründerDagen sitt overordnede mål har vært å skape fokus rundt kvinnelige gründere, inspirere kvinner til entreprenørskap, motivere og støtte unge ferske kvinnelige gründere, engasjere og inspirere til gründerånd og kreativitet som kan bidra til vekst i samfunnet. Drøyt 200 kvinner deltok på konferansen som i sitt andre år er i ferd med å befeste sin posisjon som en viktig arena for kvinnelige gründere.

Det ble i år lagt stor vekt på brukermedvirkning fra både Vest-Agder og Aust-Agder der det var mulig å foreslå kandidat til "Årets kvinnelige gründer". Det kom til sammen inn 60 forslag, mot 43 i fjor.

Prisen ble tildelt Sarita Sehjpal med bedriften Taste of India. Juryens begrunnelse er følgende: *Bedriften har gjennom 6 år lagt grunnlaget, både markedsmessig og teknologisk, for en videreutvikling av bedriften. Videre ekspansjon tenkes geografisk å dekke alle regioner i Norge i løpet av 2008, og i Norden i 2009. Omsetningen har gått fra 5 MILL i 2005 til ca 12 MILL i 2008. Selskapet har 10 ansatte.*

ROGALAND

Nettverkskreditt

Rogaland har totalt 10 nettverkskredittgrupper, 6 grupper i Stavanger-regionen, 1 gruppe i Strand kommune, 2 grupper i Ølen og 1 gruppe på Karmøy. 2 av gruppene ble etablert og fikk tilsagn i 2008, begge gruppene bestående av kreative etablerere, med Torhild Kalstø, Kreativt Næringscenter, som initiativtaker.

Diverse program i regi av IN HK

For perioden 2007-2008 hadde Rogaland ingen deltakere i **LederMentor** eller **Fyrtårnprogrammet**.

GRO-programmet

Da det sentralstyrte GRO-programmet er lagt på is inntil videre, har ikke IN Rogaland initiert tilsvarende regionalt. Vi har imidlertid løpende kontakt med de to aktørene som i 2006 og 2007 fikk tildelt GRO-midler, hhv. Nepal Productions DA v/ Leila Hafzi (NOK 565.500) og Rodela Company AS (NOK 600.000).

Kompetanseprogram i styrearbeid

Sammen med StyreAkademiet Rogaland, NHO Rogaland, Høyskolen i Stavanger, nå Universitetet i Stavanger, UiS, og Rogaland fylkeskommune har IN Rogaland medvirket til iverksetting av de 3 første kompetansehevende programmene i styrearbeid i denne formen, skoleåret 2002/2003, 2003/2004 og 2004/2005. Kursene avsluttes med prosjektoppgave samt eksamen på forsommeren. Alle kandidatene får tildelt en mentor som faglig diskusjonspartner gjennom studiet.

Dette er det tyngste kompetansetilbudet som finnes i Norge innen styrearbeid, og gir hele 15 studiepoeng, tidligere 5 vekttall. Målgruppen for kurset er både kvinner og menn. Totalt har ca. 230 kandidater gjennomført programmet.

Til tross for suksess med utvidet fagkrets (én dag) for medlemmer av landbrukssamvirkeorganisasjoner i 2005/2006, ble dessverre påmeldingen til tilsvarende modul ifm. styrekurset 2006/2007 så lav at det ble besluttet å droppe denne ekstra kursdagen. For 2007/2008 er ikke denne modulen planlagt. Da denne ekstra dagen for samvirkeorganisasjoner ikke er gjennomført dette året, er der heller ikke bevilget noe økonomisk bidrag fra Innovasjon Norge til pågående styrekurs ved UiS. Vi håper imidlertid at interessen for den nye landbruksrelaterte modulen vil ta seg opp igjen under markedsføringen til høsten, og at vi igjen kan være en liten medfinansierer. Styrekurset blir for øvrig gjennomført som tidligere år, dog uten økonomisk bidrag fra oss.

Andel av midler til kvinner

DVHs Tabell 5a. viser tilsagn i kroner og prosent samt antall tilsagn og antall i prosent bevilget til kvinner ifht. totalbevilgninger. For å få litt perspektiv på utviklingen, er det tatt med tilsvarende tilbake til 2004. Tallmaterialet er svært sprikende både når en sammenligner utviklingen fra det ene året til de neste, samt forholdet mellom beløp og antall tilsagn.

Tilsagn bevilget i 2006 viste en liten nedgang fra foregående år, mens vi i 2007 opplevde en økning i både beløp og antall tilsagn. I sum var det en liten nedgang i 2008. Enkelte virkemidler hadde da en særdeles høy kvinneandel, mens andre mer eller mindre nedgang fra tidligere år.

	2004	2004	2005	2005	2006	2006	2007	2007	2008	2008
VM-gruppe	Kv-Andel Beløp	Kv.-andel Antall tilsagn	Kv-Andel Beløp	Kv.-andel Antall tilsagn	Kv-Andel Beløp	Kv.-andel Antall tilsagn	Kv-Andel Beløp	Kv.-andel Antall tilsagn	Kv-Andel Beløp	Kv.-andel Antall tilsagn
Bedriftsutviklings-tilskudd	16%	20%	32%	30%	10%	19%	1.700' 31%	6 27%	200' 11%	1 14%
Distriktsrettet låneordning	32%	33%	0	0	0	0	0	0	0	0
Etablererstipend	40%	45%	30%	35%	26%	39%	3.447' 44%	18 40%	1.210' 25%	8 31%
Fylkesvise BU-midler	43%	42%	41%	42%	51%	50%	13.446' 53%	74 55%	1.092' 85%	8 89%
IFU-kontrakter	44%	7%	64%	20%	5%	11%	0	0	3.828' 11%	2 12%
OFU-kontrakter									3.550' 100%	1 100%
Inkubatoretablering	15%	8%	6%	18%	28%	38%	610' 32%	3 33%	1.712' 28%	6 30%
Landsdekkende programmer	-	-	1%	25%	20%	29%	600' 7%	1 9%	854' 34%	2 40%
Landsdekkende risikolån	51%	50%	-	-	0	0	0	0	300' 9%	1 33%
Lavrisikolån	8%	50%	0	0	12%	20%	2.700' 42%	2 50%	0 0%	0 0%
Nasjonale tiltak for regional utvikling	0	0	0	0	7%	25%	270' 15%	3 75%	0 0%	0 0%
Tilskudd til marint innovasjonsprogram	0	0	100%	100%	100%	100%	300' 11%	1 17%	0 0%	0 0%
Trebasert innovasjonsprogram									445' 15%	1 33%
Utviklingstilskudd	24%	34%	8%	13%	13%	16%	1.785' 28%	14 33%	1.116' 23%	3 14%
Verdiskapings-program MAT	49%	16%	36%	23%	8%	24%	340' 9%	2 14%	1.940' 31%	3 25%
SUM	30%	33%	42%	33%	27%	34%	71.365' 31%	162 40%	16248' 22%	36 28%

HORDALAND

I. Kvinner i fokus-prosjekter:

- Styrekandidater
- Fyrtårn
- Ledermentor
- Nettverkskreditt

• Styrekompetanse

Styret er en viktig del av ledelsen i bedriftene og ved å profesjonalisere styrene vil dette være en viktig ressurs både når det gjelder strategi, økonomisk kontroll og bedriftsutvikling. I Hordaland har vi gjennomført et kurs for styrekandidater på Stord. SNU har vært teknisk arrangør for kurset og BI har hatt det faglige ansvaret. Kurset ble gjennomført med 27 deltakere (12 kvinner og 15 menn).

• Fyrtårn

Det er ingen bedrifter fra Hordaland som deltar i Fyrtårn-programmet i 2008/2009.

- **Ledermentor**

Ledermentor Vest, kull II hadde oppstart i november 2007 og ble avsluttet i januar 2009. Fra Hordaland deltok 3 adepter og 4 mentorer.

- **Nettverkskreditt**

Det er opprettet to nye grupper i Bergen i løpet av 2008. Det er brukt lang tid på informasjon og bli kjent-perioden. Den ene gruppen har tidligere vært en etablerergruppe gjennom ca 3 år og alle var etablert med egen virksomhet. Det er 6 kvinner i den gruppen. I den andre gruppen som ble etablert kom medlemmene fra Bergen kommune/NAV sitt Jobbskappingsprosjekt og nå er gruppen i gang med 8 medlemmer herav 2 menn. Begge gruppene fikk etter søknad tildelt kapital, prosjektledermidler og kompetansehevingsmidler fra landsdekkende bevilgning i 2008.

Vi har også i år hatt fokus på å få inn nye medlemmer i eksisterende grupper, og har gitt tilbud til ca 11 etablerere, og ca halvparten har takket ja til å bli medlem i grupper med ledige plasser. Det er fylt opp med medlemmer i til sammen 4 grupper. Dette arbeidet videreføres i 2009. I arbeidet "i felten" har vi hatt god hjelp av Elin Hvidsten i Nettverk Vest som er fylkesforening for Hordaland og Sogn og Fjordane. Fra Hordaland er nå 24 av 27 grupper innmeldt i foreningen og fra Sogn og Fjordane er 3 grupper innmeldt. Fylkesforeningen har et styre der Innovasjon Norge Hordaland og Innovasjon Norge Sogn og Fjordane har fast observatørplass. Styret består av prosjektledere og gruppemedlemmer.

Det har bare vært ett besøk i gruppene i 2008, men har vært holdt 2 informasjonsmøter, samt 9 bli kjentmøter og 2 stiftelsesmøter i løpet av året. Prosjektleder i foreningen har besøkt halvdel av gruppene i Hordaland i 2008.

Fra fylkesforeningen får vi hvert år et oppdatert medlemsregister over alle medlemmene i gruppene og hver gruppe får også medlemslisten utlevert.

I 2008 ble det ikke avholdt kurs. Årsmøtet hadde denne gang salgsutstilling der 22 grupper deltok. Ca 100 personer var innom utstillingen som fikk vist mangfoldet nettverksetablererne står for. Årsmøtet hadde dessuten gode foredragsholdere innen design og IT.

Tall for **2007**, 21 grupper har svart, 6 grupper har ikke svart ved årets utgang:

Total omsetning i 2007 eks mva	Sum bruttolønn/overskudd i 2007	Anslått antall årsverk som sysselsettes	Sum utlånt kapital pr 31.12.2006	Kostnader eksterne kurs i 2006
Kr 33 184 712	Kr 7 592 920	87,85	Kr 1 563 553	Kr 122 700

Utlånt kapital til 27 grupper i Hordaland er kr 5 400 000

II. Lokale tiltak:

Gjennom bruken av de finansielle virkemidlene og ved stimuleringstiltak ønsker Innovasjon Norge Hordaland å bidra til mangfold i næringslivet i fylket. I mange sammenhenger er kvinnerepresentasjonen for lav og ved å ha fokus på å øke denne vil en medvirke til at vi klarer å utnytte ressursene bedre for økt verdiskaping.

Regional styredag

Innovasjon Norge Hordaland har i mars 2008 medvirket til arrangementet Styredagen i Bergen. Dette var et samarbeid mellom Styreakademiet, Bergens Næringsråd og IN. Ca 60 personer deltok på arrangementet og det var mange gode foredragsholdere.

Female Future Hordaland

NHO Hordaland har tatt initiativ til et lederutviklingsprogram for kvinner som er vel utprøvd gjennom prosjekter i de fleste fylker i landet. Hordaland fylkeskommune og Innovasjon Norge vil delta i prosjektet gjennom finansiering, arbeid i styringsgruppen og prosjektgruppe og vil delta i rekruttering av deltakere. Prosjektet vil gå over to år og omfatter gjennomføring av to kull à 25 deltakere. I 2008 gjennomførte 1. kull programmet og evalueringen er god.

Samarbeid på fylkesnivå

NHO Hordaland, Hordaland fylkeskommune og Innovasjon Norge Hordaland samarbeider om Female Future.

Bruk av økonomiske virkemidler :

(noen utvalgte virkemiddel)

Virkemiddel	Innv. totalt	Kvinner			Antall - kvinner	
		antall	-beløp	%	%	%
	(hele 1000)		(hele 1000)			
Tilskudd:						
D-BU/D-IVT	28 511	66	6 472	22,7	21	31,8
Estip	12 749	48	2 825	22,2	9	18,8
Inkubator	1 700	4	1 400	82,4	3	75,0
UT-FRI	5 311	29	2 730	51,4	14	48,3
BU-tilsk	19 087	112	8 254	43,2	43	38,4
IFU	26 187	18	12 500	47,7	4	22,2
Lån:						
DRL	11 917	5	5 000	42,0	1	20,0
LAV	39 100	4	31 500	80,6	2	50,0
Landbr.lån	29 551	28	10 758	36,4	12	42,9
GFL-flåte	94 804	18	10 612	11,2	1	5,6

Etablererstipendet er det virkemiddelet som i størst grad kan styres i forhold til å få økt kvinneandel. Vår erfaring fra 2008 er at det er svært få kvinner som kommer i kategorien "vekstetablerere". Dette vises også igjen i statistikken. Totalbeløpet til kvinnelige etablerere er likevel økt litt fra 2007 da rammen totalt ble økt med ca 2 mill.

SOGN OG FJORDANE

Strategisk innretting

Kvinner er underrepresentert i delar av næringslivet vårt, i kva grad varierer mellom bransjar og yrkesgrupper. Innovasjon Norge meiner vi har eit uutnytta potensial for auka nyskaping basert på breiare deltaking frå heile arbeidsstyrken vår. Vi må nyttiggjere oss av den ressursen kvinner er for å bidra til internasjonal vekst i bedriftene.

Den overordna målsettinga for Innovasjon Norge Sogn og Fjordane si kvinnesatsing er auka mangfald og auka verdiskaping i næringslivet. Satsinga på kvinner skal stimulere til at ein større del av dei økonomiske verkemidla vert nytta av kvinner, samtidig som kvinner skal ha eit sterkt fokus i alle Innovasjon Norge sine finansierings-, rådgjevings-, nettverks- og kompetansenester.

Innovasjon Norge si satsing på kvinner heiter *Kvinner i fokus*. Fyrtårnprogrammet og Ledermentor programmet vert køyrt sentralt, medan Styrekompetanse, Mangfald i leiing og Nettverkskreditt er lokale tiltak.

Tiltak

Innovasjon Norge Sogn og Fjordane meiner møteplassar med både kvinner og menn er viktig for å stimulere til mangfaldig næringsutvikling i fylket. Dette er bakgrunnen for at alle dei regionale tiltaka under kvinnesatsinga er retta mot både kvinner og menn. Målsettinga er at minst halvparten av deltakarane skal vere kvinner.

Integrert satsing

Ei viktig oppgåve for å stimulere til auka kvinneandel i alle Innovasjon Norge sine verkemiddel er å styrke fokuset internt på dette arbeidet. Alle kundeansvarlege skal vurdere å stille krav til kvinnerepresentasjon i styre/administrasjon i finansieringssaker. Vidare vert kundeansvarlege oppmoda om å ha dialog med kundar om kompetanse- og nettverkstilboda vi tilbyr gjennom kvinnesatsinga.

Styrekompetanse

Styret er ein viktig del av leiinga i bedriftene og ved å auke kompetansen innan styrearbeid, vil ein kunne styrke bedriftene både når det gjeld strategi, økonomisk kontroll og bedriftsutvikling og ikkje minst på verdien av mangfald i styreromma. Deltakarane forpliktar seg til å legge seg inn i Innovasjon Norge sin styrekandidatbase (www.styrekandidater.no).

I 2008 vart det gjennomført eitt Styrekompetanse II kurs våren 08, og eitt Styrekompetanse I kurs hausten 08 i samband Mangfald i leiing. Pr 15. februar 2009 har vi 143 registrerte styrekandidatar i databasen, 72 av desse (ca. 50%) er kvinner.

Nettverk – den regionale styredagen

Vi veit at rekruttering til styreverv i stor grad skjer gjennom nettverk. Ein tenderer til å velge folk ein kjenner og som liknar ein sjølv. Sogn og Fjordane er eit relativt lite og oversiktleg fylke, og vi meiner det er mogeleg å etablere møteplassar og slik stimulere til å utvide dei nettverka styrekandidatar vert rekruttert frå. Slik kan ein også gi ferske styrekandidatar ein sjanse til å selje seg inn i etablerte kretsar. Innovasjon Norge samarbeidde med StyreAkademiet i Sogn og Fjordane om å arrangere den regionale styredagen 28.februar 2008 på Skei Hotell. Arrangementet var vellukka, med 50 deltakarar og dyktige føredragshaldarar. Målet er å etablere styredagen som ein viktig møteplass for alle som interesserer seg for styrearbeid i fylket. På sikt meiner vi dette kan gi eit større mangfald i styreromma i fylket.

Nettverkskreditt

Innovasjon Norge Sogn og Fjordane har dei tre siste åra hatt eit samarbeid med Nettverk Vest, som er nettverksforeininga for nettverkskredittgruppene i Hordaland og Sogn og Fjordane. Berre tre av ti grupper frå fylket vårt har valgt å prioritere å vere medlem, vi har signalisert at vårt tilbod om oppfølging av gruppene hovudsakleg går gjennom Nettverk Vest. Vi har observatørplass i styret i Nettverk Vest.

Mangfald i leiing

Mangfald i leiing er eit regionalt leiarutviklingsprogram som skal stimulere til auka mangfald i leiing og styrer i Sogn og Fjordane. Programmet, som er eit samarbeid mellom Innovasjon Norge, NHO, Sogn og Fjordane Fylkeskommune og Sparebanken Vest og fokuserar på teambyggjing, nettverksbyggjing, "personal branding" og styrekompetanse med meir. Innovasjon Norge sitt Styrekompetanse I inngår som ein del av programmet. Programmet har vore godt evaluert dei rundane det har vore køyrt. Programmet har gått hausten 2008 og vart avslutta i januar 2009.

Nettverksposten

Nettverksposten har komme ut fire gongar i året med eit opplag på 2500. Innovasjon Norge avgjorde i samråd med samarbeidspartnarane Sogn og Fjordane Fylkeskommune og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane å leggje ned magasinet i 2008.

8. mars

8. mars 2008 markerte vi kvinnedagen i samarbeid med Førdefestivalen og Sparebanken Sogn og Fjordane. På programmet stod visning av DUG (Dans uten grenser) sin nyutvikla kleskolleksjon, Eli-Kari Gjengedal snakka om miljø og Virre Vapp-gründer Lise Arvesen fortalde si etablerarhistorie. Arrangementet fekk stor mediamerksemd då vi heilt tydeleg provoserte arrangørane bak den tradisjonelle 8. mars feiringa i byen. 200 godt nøgde deltakarar gjorde oss imidlertid trygge på at dette var eit vellukka arrangement. Og ikkje minst fekk vi sett kvinner og kvinnedagen på dagsorden i media.

Fyrtårnprogrammet

Målet med Fyrtårnprogrammet er å utvikle og synleggjere kvinnelege eigarar/leiarar og dei bedriftene dei leier. I 2007/2008 var det ein deltakar frå Sogn og Fjordane (Helene Maristuen frå Norsk Villakssenter). Målet var å få med minst ein deltakar dersom programmet vart vidareført i 2008/2009. Det var berre ein søkjar til Fyrtårnprogrammet frå Sogn og Fjordane og denne personen vart i samråd med kontoret her vurdert til at ikkje burde prioriterast over kvinnlege gründerar frå andre fylke då vedkommande arbeidde som dagleg leiar i ein næringshage. Det er såleis ingen deltakarar frå Sogn og Fjordane i Fyrtårnprogrammet for 2008/2009.

Ledermentorprogrammet

Ledermentor skal bidra til at kvinner får større innflytelse i norsk bedrifts- og næringsutvikling. Alle deltakarane får ein mentor som fyl dei opp, og målet er at både deltakarane (adeptane) og bedriftene dei representerer skal utvikle seg positivt.

Ledermentor Vest omfattar Agderfylka, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal. Av totalt 16 deltakarar i Ledermentor Vest 08 kjem fem frå Sogn og Fjordane. Også to av mentorane kjem frå Sogn og Fjordane. Programmet starta opp i november 2007 og vart avslutta i januar 2009. Tilbakemeldingane har vore gode både frå mentorar og deltakarane. Spesielt har deltakarane gitt tilbakemeldingar om at dei har etablert eit velfungerande nettverk også for framtida, og at arbeidsmetoden med eigen mentor er velfungerande. Det har vore sendt ut to pressemeldingar i samband med programmet, ei om dei fem deltakarane frå fylket og ei om dei to mentorane frå fylket. Det er viktig å også syne nytteverdien mentorane har av programmet for å rekruttere fleire mentorar frå fylket i framtida då desse gjer ein frivillig innsats. Målet er å få med like mange deltakarar dersom satsinga vert vidareført i 2009/2010.

IN Sogn og Fjordane hadde to søkjarar til Ledermentor Reiseliv, og innstilte ein av desse som passende kandidat til programmet. Ingen frå Sogn og Fjordane vart plukka ut til å delta i programmet.

GRO-programmet

GRO-programmet skal bidra til at fleire bedrifter leia av ei kvinne eller med kvinneleg majoritetseigar, skal vokse og tenke større. Målet var å få med minst to gode prosjekt frå Sogn og Fjordane i 2008. Programmet vart for øvrig stoppa inntil vidare i mars 2008 etter at ESA sette spørsmålsteikn ved programmet i samband med arbeid med ny notifisering. Programmet kan vera i strid med EØS-avtalen gjennom brot på Likestillingsdirektivet. Inntil dette er vidare avklara, kan ikkje Innovasjon Norge tilby GRO-programmet til våre kundar.

Ansvarleg for kvinnesatsinga i Sogn og Fjordane var Hjørdis Vik i byrjinga av 2008, og etter ei omorganisering i august 08 har Halvor Flatland vore ansvarleg for satsinga medan Kari-Anne Hamre har fungert som kvinnekontakt med ansvar for rekruttering til dei ulike programma.

MØRE OG ROMSDAL

I Kvinner som målgruppe innen alle våre tilbud

Det har generell sett ikke blitt foretatt spesielle aktiviteter for å øke andelen kvinner i andre programmer og tjenester, men kvinnelige søkere og kunder har blitt prioritert ved bruk av alle våre virkemidler.

II Tilbud rettet spesielt mot kvinner

1. Nettverkskreditt

Det ble ikke etablert noen nye nettverkskredittgrupper i fylket i 2008, men vi jobbet mot fire grupperinger som vi forventer starter opp i 2009. En gruppe er per februar 2009 opprettet og har fått innvilget støtte. Møre og Romsdal har med denne gruppen, totalt 7 nettverkskredittgrupper og i overkant av 35 medlemmer i gruppene. Det har vært noen utskiftninger i medlemsmassen, men alle er aktive per i dag. Erfaringsmessig tar det tid før gruppene blir formelt etablert og dette er ikke ett virkemiddel det er stor etterspørsel etter. Har brukt litt tid på å snakke med utvalgte hoppid.no kontorer (førstelinjen) i fylket for å lære de opp om ordningen.

2. Fyrtårn

Rekruttering til Fyrtårn programmet ble gjennomført, med en kandidat fra fylket i 2008. Erfaringen og tilbakemeldingen har vært at det i og for seg har vært et interessant tilbud, men at tidspunktet ikke har vært riktig. Det er lett for at man går etter de samme kandidatene år etter år i rekrutteringsprosessen.

3. Ledermentor Vest

Rekruttering ble gjennomført ved direkte kontakt med potensielle kandidater, men vi fikk dessverre ingen med på programmet i 2008.

4. Styrekandidater

Det ble gjennomført ett kurs med tre samlinger over totalt seks dager. Kvinner ble særlig oppfordret til å søke. Totalt 30 kandidater hvorav over 60% var kvinner. Populært kurs, men markedet virket å være litt "mettet" i 2008. Kurs nummer to som var planlagt høsten 2008 ble dermed avlyst og utsatt til våren 2009. Har ingen oversikt over hvor mange kvinner lokalt/regionalt som har fått styreverv i etterkant av kursdeltakelse.

5. GRO-programmet

Ingen nye vekstbedrifter eiet/ledet av kvinner fikk støtte i 2008 gjennom GRO-programmet. Dette skyldes nok i stor grad at virkemiddelet ble satt på vent og gode prosjekter har blitt støttet med andre virkemidler. Totalt sett har det blitt innvilget støtte til fem GRO-prosjekter i fylket. Av disse prosjektene er to kompetansehevingstiltak og nettverksutviklingsprosjekter; ett for kvinner innen marin sektor/fiskerinæringen og ett som er knyttet opp til etableringen av ett toppladernettverk for kvinner - Lederforum Sunnmøre. Totalt ble det bevilget 3378000 kroner til GRO-prosjektene. 4 av prosjektene er fortsatt under arbeid og vi har ikke dokumenterte erfaringer på plass enda.

III Lokale tiltak

1. Strategier

Strategien på DK Møre og Romsdal i forhold til kvinner har i 2008 i stor grad vært å prioritere kvinner i hele vårt tjenestespekter. Dette krever innsats fra hver kundeansvarlig og det har vært fokus på kvinnekryss og mobilisering.

Når det gjelder kvinnelige etablerere så har hvordan vi møter kvinner og hvilke spesielle utfordringer/kjennetegn de måtte ha, vært oppe til diskusjon internt i entreprenørskapsavdelingen, for å sikre en felles forståelse for hvordan møte målgruppen i veiledningen. Vår erfaring er at kvinner mangler litt selvtillit og tro på egne prosjekt og egne evner og bruker veldig lang tid ved for eksempel en etablering. Mobiliseringsarbeid og det å ta godt hånd om de som har kontaktet oss har vært prioriterte oppgaver i 2008.

Det å få kvinner inn i styrene i våre kundebedrifter har også vært et fokusområde der styrearbeid og styresammensetning har vært et aktuelt tema.

2. Lokale prosjekter

Kvinneansvarlig har hatt en rolle som diskusjonspartner i et FORNY-prosjekt med kvinnelige deltakere fra de tre høyskolene i fylket og også vært en utviklingspartner i arbeidet med å få til en næringsrettet kvinnekongress i regionen. Resultatet ble kongressen "Kvinner i Vekst" som ble arrangert i Ålesund i oktober. Innovasjon Norge bidro også med økonomisk støtte til kongressen og vi var selvstendig til stede for å profilere oss. Kongressen ble godt mottatt og målet er at dette skal bli ett årlig arrangement. Ett mer varig kvinnettverk er muligens ett annet direkte resultat av kongressen.

3. Samarbeid på fylkesnivå/regionnivå

Særlig når det gjelder vår innsats mot etablerere og vår entreprenørskapssatsing har vi et godt samarbeid med alle innovasjonsmiljøer i fylket. Dette innebærer at vi koordinerer og samkjører alle aktiviteter og tilbud mot målgruppen. Blant annet er all etablereropplæring lagt under hoppid.no og mange kvinner har deltatt på alle våre felles kurs og arrangementer under hoppid.no paraplyen. Et viktig moment i dette henseende har vært å inkorporere SIVA sin kvinnesatsing "Kvinnovasjon" inn i det tilbudet vi allerede har. Per i dag er vi i diskusjon med de lokale kvinnovasjonsaktørene om hvordan det praktisk skal løses og hvilke tilbud vi sammen skal utvikle og gi til kvinnene i regionen. Vi har en god dialog og ønsker å samarbeide om kvinnesatsingen, men ser at det er viktig at vi alle drar i samme retning og at våre prioriteringer er like og at vi ikke konkurrerer, men samarbeider om å komme med et tilbud som er rettet mot faktiske behov i målgruppen.

4. Andre midler til kvinner

Når det gjelder etablererstipend ble det totalt innvilget 3 299 200 kroner i stipend til kvinner i fylket i 2008. Dette tilsvarte 39,9% av totale ESTIP midler innvilget i regionen. Antall søknader innvilget til kvinner var 22 – dette betyr at kvinner hadde en andel på 45,8% på ESTIP i fylket og at vår ambisjon om 40% kvinneandel ble oppfylt.

Når det gjelder BU-ESTIP gikk 80% av innvilget støtte til kvinner. Totalt sett ble 8 prosjekter støttet med til sammen 539 700 kroner; 73,3% av totale støtte innvilget på dette virkemidlet.

SØR-TRØNDELAG

Fyrtårn

6 deltakere ble rekruttert til programmet 2008/2009.

Totalt 15 ledere/bedrifter fra Sør-Trøndelag har deltatt i programmet

Ledermentor

4 deltakere deltok i programmet 2008.

Totalt har 15 kvinner deltatt i programmet

Nettverkskreditt

Det ble etablert 2 nye grupper i 2008.

En i Trondheim og den andre er knyttet til Fosen Næringshage AS gjennom arbeidet med Kvinnovasjon Fosen.

Det er totalt over tid gitt offentlige midler til 19 grupper i Sør-Trøndelag.

Styrekandidater

2 kurs for Styrekandidater ble arrangert.

Kurset våren 08 hadde 26 deltakere, hvorav 18 kvinner og 8 menn – andel 69 % kvinner.

Kurset høsten 08 hadde 25 deltakere, hvorav 17 kvinner og 8 menn – andel 68 % kvinner.

I samarbeid med BI Trondheim er det totalt utdannet 351 kandidater, 196 kvinner og 155 menn.

NHOs prosjekt Female Future kjøres i Sør-Trøndelag. Kurs for Styrekandidater er lagt inn som et tilbud og 4 kvinner fra Female Future deltok i 2008.

Styrekandidatbasen har 166 navn fra Sør-Trøndelag, fordelt på 81 kvinner og 85 menn. Sammenlignet med antall på kurs har 47 % registrert seg.

Styreakademiet i Trøndelag arrangerte Styrets dag 21.10.2008. 20 personer deltok.

Gro-programmet

Ingen bedrifter fikk støtte i 2008.

2 bedrifter er tildelt midler siden oppstart av programmet i 2006

Ett fellesprosjekt, Gro Trøndelag, fikk støtte i 2006 og fikk i 2008 støtte til gjennomføring av 2. prosjektåret.

Etablererstipend

Det ble innvilget 16 etablererstipend.

Andel kvinner når det gjelder antall var 50 % .

Andelen til kvinner på tildelt beløp var 54 %.

Totalt antall BygdeUtviklingsstipend var 4.

2 kvinner fikk til sammen kr. 490.000 av totalt kr. 865.000.

Kvinner mottok 60 % av beløp og utgjør 50 % av antallet.

Lokale prosjekt

NHO Trøndelag fikk i 2008 midler til programmet Female Future Trøndelag, programmet går over 2 år og en samfinansiering med Innovasjon Norge Nord-Trøndelag og fylkeskommunene i Sør- og Nord- Trøndelag.

NHO Trøndelag gjennomførte i 2006/2008 Female Future for 2 kull med til sammen 43 deltakere.

Fosen Næringshage AS arrangerer innenfor rammen Kvinnovasjon Fosen, en Etablererskole. Kvinnovasjon Fosen er et 3-årig prosjekt, der målgruppen er kvinner i 7 kommuner på Fosen. 14 kvinner deltar.

Innovasjon Norge støttet gjennomføring av entreprenørskapsskolen/etablererskolen.

GRO Trøndelag ble etablert våren 2007 med støtte fra GRO programmet. Prosjektansvarlig er Næringsforeningen i Trondheim og prosjektleder er rådgiver i KPMG.

Prosjektet fikk i 2008 midler til gjennomføring av det andre prosjektåret.

GRO Trøndelag er rettet mot kvinner i næringslivet og skal bidra til å introdusere kvinner i eksisterende nettverk og styrke samarbeidstiltak mellom bedrifter.

Hovedfokus i GRO Trøndelag er kompetanse, nettverk og synliggjøring av kvinner.

Nettstedet www.gronett.no er etablert.

GRO Trøndelags medlemmer og database er brukt i forbindelse med rekruttering til Kvinner i Fokus sine program.

Strategi

Handlingsplan for Innovasjon Norge Sør-Trøndelag 2009 har Kvinner som en sektorovergripende satsing. Målet er å skaffe kvinner mer effektiv tilgang til nettverk og kapital, samt synliggjøre kvinners ressurser.

NORD-TRØNDELAG

I. Kvinner i Fokus-prosjekter

Nettverkskreditt

Antall nye grupper i 2008: 2.

Totalt antall grupper er 23.

Fylkesforeningen NiNT, (Nettverksbankene i Nord-Trøndelag) ble etablert i januar 2006.

Prosjektperioden gikk ut 31.12.2007. Avtale med Ditt Kontor (medlem av NVK-gruppe) om prosjektlederoppdrag.

I 2008 ble det gitt tilsagn til 2 nye nettverkskredittgrupper på til sammen kr 500 000. Den ene gruppa fikk fondsmidler fra en nedlagt gruppe.

Det er mottatt Oppsummering av årsrapporter for 2007 fra prosjektleder i NiNT.

Oppsummeringen bygger på rapport fra 21 NVK- grupper. Antall medlemmer som har rapportert pr 31.08.2008 er 96 av 96 medlemmer): 100%.

Oppgitt omsetning 2007: kr 28 596 454,-.

Oppgitt overskudd 2007: kr 4 146 579,-.

38 av 96 medlemmer har lån. Totalt utlånt beløp er kr 1 371 259, som utgjør ca 1/3 av de totale fondsmidlene. Gjennomsnittlig lånebeløp er ca kr 36 000.

Syssetningen i medlemmenes bedrifter er anslått til ca 84,4 årsverk

Kostnader til interne kurs for 2007 er oppgitt til kr 79 320,-.

Kommentar til resultatet av årsrapportene og Innovasjon Norges investering.

De 21 NVK-gruppene i Nord-Trøndelag disponerer fond på til sammen kr 4,2mill. i 2007 hadde gruppene nesten like mye – ca kr 4 150 000 i overskudd. Innovasjon Norges satsing har bidratt til at det blant NiNTs medlemmer i 2007 fantes 74 etableringer med en samlet omsetning på kr 28 600 000. Dette er mer enn ni ganger beløpet som er investert i prosessveiledning og kompetanseheving for dagens NVK-grupper. Under forutsetning av at 2007 var et normalår, kan følgende konklusjon trekkes om resultat per NVK-gruppe:

150 000 kr i engangsinvestering – 198 000 kr i gjennomsnittlig overskudd pr år.

Med andre ord: Lønnsomheten er så stor at investeringen er inntjent i løpet av det første året.

Rapportene bekrefter at nettverkskreditt er verdiskaping i form av næringsutvikling.

Fyrtårn

Rekruttering antall deltakere er 1.

Alle som har deltatt er veldig godt fornøyd med innhold og gjennomføring.

Ledermentor 2008/2009

Nord-Trøndelag med 1 deltaker Ledermentor Reiseliv

Alle som har fullført er veldig godt fornøyd med kurset.

Styrekandidater

Det ble forsøkt satt i gang Styrekandidatkurs høsten 2008, men måtte avlyses på grunn av for liten påmelding. Kurset startet imidlertid i januar 2009 med 29 påmeldte. 2 trakk seg i siste liten. Styrekandidatkursene arrangeres på forskjellige steder i fylket med Høgskolen i Nord-Trøndelag (HINT) som fagansvarlig.

GRO-programmet

Det var ingen som fikk støtte fra GRO-programmet i Nord-Trøndelag i 2008.

Kun en vekstbedrift har fått støtte til et utviklingsprosjekt. MittNett og HINT har fått støtte til gjennomføring av kurs og et forprosjekt om kvinner og entreprenørskap. Dette var Fellesprosjekt.

II. Lokale tiltak

Arbeidet med kvinnesatsing i Nord-Trøndelag skjer i nært samarbeid med fylkeskommunen og fylkesmannens landbruksavdeling. Av konkrete tiltak kan nevnes nettverkskreditt, informasjonstiltak og kompetansetiltak. Strategiene for kvinnesatsingen er nedfelt i våre egne

handlingsplaner. Fylkeskommunen har det kvinneretta perspektivet nedfelt i alle sine handlinger.

Female Future Trøndelag er et samarbeidsprosjekt mellom:

NHO Trøndelag, IN i Nord- og Sør-Trøndelag, LO i Nord- og Sør-Trøndelag.

Fylkeskommunene i Nord- og Sør-Trøndelag og Ungt Entreprenørskap.

Prosjektansvarlig er Merethe Storødeård, NHO Trøndelag.

Tilskudd fra Innovasjon Norge Nord- og Sør-Trøndelag på kr 100 000 fra hvert kontor.

Female Future - programmet er NHOs satsing på likestilling.

Omsøkt prosjekt Female Future Trøndelag bygger på filosofien "Mangfold i Ledelse", og er et regionalt prosjekt fremmet av NHO Trøndelag.

Overordnede mål

- Øke kvinneandelen i leder- og styreverv i arbeidslivet i Trøndelag
 - Flere kvinner deltar i beslutningsprosesser i ledelse og styrer generelt
 - Bedriftsledere skal være pådrivere for å få flere kvinner i lederposisjoner
- Prosjektet skal i hovedsak rette seg mot større og mellomstore bedrifter og elever i videregående skoler i Trøndelag.

MittNett

Dette er et ledernetverk for kvinnelige leder i Innherred. Dette prosjektet støttes med midler både fra IN og fylkeskommunen. Midlene går til forskjellige kompetanseprosjekt som coachingkurs for kvinner og temakvelder og nettverksbygging. Skape møteplasser og arrangere stormøter.

Alkymisten

Alkymisten er et pilotprosjekt som IN Nord-Trøndelag gjennomfører for unge etablerere. Hittil har 150 ungdommer deltatt i alkymisten, av de er over halvparten unge kvinner. Fra 2008-kullet er 21 av 26 deltakere i ferd med å etablere egen bedrift. Minst 50 % av disse er unge kvinner.

Ungt Entreprenørskap

IN Nord-Trøndelag støtter Ungt Entreprenørskap med midler i ungdomssatsingen hvor det er flest jenter. IN er med i prosjekt med UE hvor det arbeides med å få jenter til å delta i Ung Tiltaksløst hvor IN er inne med midler.

Etablereropplæring

Etablereropplæringen er for alle som går med en ide om å starte egen virksomhet. Norges Vel kjører kursene på oppdrag fra IN Nord-Trøndelag. Her oppfordres kvinner til å søke.

Tall fra Norges Vel viser at i tidsrommet høsten 2005 til og med høsten 2008 har kvinnelige deltakere som har gjennomført kurset vært ca 60 %.

Namdalshagen

3-årig kvinnesatsingsprogram som IN støtter sammen med SIVA og fylkeskommunen og regionale fond.

INNORAMA ble gjennomført i november 2008 i samarbeid med IN Sør-Trøndelag og med Stjørdal Næringsforum som teknisk arrangør. Gunn Ovesen åpnet messen. Det var ca 50 utstillere, av de var det over 50 % kvinnelige etablerere. Ca 400 publikummere på publikumsdagen. Det faglige innholdet på fagdagen fikk kjempegod respons. Av foredragsholderne var også kvinnene i flertall.

Andel av midler til kvinner i Nord-Trøndelag i 2008

Følgende tabell viser hva som er bevilget av midler til kvinner i Nord-Trøndelag i 2008. Bl.a ser vi at 40 % av de som fikk midler var kvinner, mens 38 % av etablererstipend-kronene gikk til kvinner.

Bevilningsår: 2008	NORD-TRØNDELAG	Kommunenavn: <Alle>				
	Innv totalt	Antall	Kvinne Belop	%	Antall	%
Ivm Gruppe						
Adm.støtte for distriktsrettet såkornfond	799 180	1	0	0%	0	0%
Bedriftsutviklingstilskudd	30 713 893	86	10 601 000	35%	30	35%
Bioenergiprogrammet	2 368 500	26	586 500	25%	4	15%
Distriktsrettede risikolån	8 570 000	9	3 010 000	35%	3	33%
Etablererstipend	6 707 000	40	2 546 000	38%	16	40%
Fylkesvise BU-midler	30 929 500	113	10 226 500	33%	41	36%
Fylkesvise BU-midler - Lånebeløp for rentestøtte	73 438 000	53	22 568 000	31%	17	32%
GFL-flåte	2 000 000	1	0	0%	0	0%
Industrielle forsknings- og utviklingskontrakter	10 400 000	3	0	0%	0	0%
Inkubatoretablering	993 000	5	600 000	60%	3	60%
Investeringstilskudd	25 474 000	29	4 197 000	16%	5	17%
Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift - RDA	8 000 000	1	0	0%	0	0%
Landbrukslån	34 949 025	25	9 242 025	26%	8	32%
Landsdekkende programmer	1 248 000	2	0	0%	0	0%
Lavrisikolån	74 267 082	31	36 500 000	49%	10	32%
Nasjonale tiltak for regional utvikling	125 000	1	125 000	100%	1	100%
Offentlige forsknings- og utviklingskontrakter	1 300 000	3	0	0%	0	0%
Omstilling og nyskaping	1 802 500	4	0	0%	0	0%
Samarbeidsprogram med Bulgaria	12 000	1	0	0%	0	0%
Samarbeidsprogram med Romania	25 000	1	0	0%	0	0%
Sentrale BU-midler	750 000	1	0	0%	0	0%
Tilskudd til marint innovasjonsprogram	600 000	2	0	0%	0	0%
Trebasert innovasjonsprogram	771 286	2	0	0%	0	0%
Utviklingsprogram for frukt og grønt	2 274 000	1	0	0%	0	0%
Utviklingstilskudd	495 000	4	0	0%	0	0%
Verdiskapingsprogram mat	4 317 700	16	426 000	10%	4	25%
Verdiskapingsprogram reindrift	900 000	1	900 000	100%	1	100%
Sum	324 229 666	462	101 528 025	31%	143	31%

NORDLAND

I. Kvinner som målgruppe innen alle våre tilbud

Kvinner som målgruppe ligger nedfelt i vår ordinære virksomhet, og er en oppgave for hele kontoret. I bevilningssaker kommuniseres det ut til bedriftene at det er ønskelig at kvinner er representert i styrene. Videre har kontoret fokus på kvinneandelen i våre satsinger, programmer og tjenester.

II. "Kvinner i fokus"-prosjekter

Nettverkskreditt

Det ble bevilget midler til en ny nettverkskredittgruppe i 2008. Nordland har pr. i dag 28 grupper, med til sammen ca. 150 medlemmer.

Fyrtårn

Nordland har tre deltakere i Fyrtårnprogrammet 2008-2009.

Ledermentor

Tre deltakere var med i Ledermentor-programmet som ble gjennomført i 2008. En deltaker fra Nordland fikk plass i Ledermentor Reiseliv.

Styrekandidater

Det var planlagt styrekompetansekurs i Bodø høsten 2008, men på grunn av at arrangementet måtte ut på anbud, ble tiden for knapp og kurset kan ikke avvikles før våren 2009. Anbudsarbeidet ble avsluttet i desember, og leverandør valgt (Handelshøgskolen BI).

Gro-programmet

Siden programmet er "lagt på is" (jfr. ledermøtet, mars 2008), ble det ikke bevilget GRO-midler til bedrifter i Nordland i 2008.

III. Lokale tiltak

Strategier

Det er fokus på styrket deltakelse av kvinner i næringslivet, og kvinnerettede prosjekter er prioritert gjennom virkemiddelbruk. Vi følger de nasjonale målsettinger og strategier under "Kvinner i Fokus", og disse er også sammenfallende med fylkeskommunens strategi. Vi har en positiv dialog i det regionale partnerskapet og med fylkespolitikere.

Kompetanseforum for kjønn og likestilling i Nordland

Innovasjon Norge Nordland deltar i ovennevnte forum som er etablert av Nordland fylkeskommune og Kvinneuniversitetet Nord i Steigen.

Lokale prosjekter

Det ble i 2008 ikke gjennomført lokale prosjekter som har vært spesielt rettet mot kvinner. Men vi har bidratt til å få i gang nettverket "Et himmelsk sidesprang SA" på Helgeland, og har nå tilbudt FRAM til dette nettverket som består av ni bedrifter - der fem av bedriftene har kvinner i sentrale posisjoner. Vi legger for øvrig vekt på å få en høy kvinneandel i alle FRAM-programmene.

Kvinnefokus er et viktig tema også i Arena-programmene, og i forkant av "Opplevelseskonferansen" i Narvik arrangerte Arena-programmet "Innovative opplevelser" et kurs rettet mot kvinner: "Jenter ta scenen - fyll rommet", med regissør Ingrid Forthun.

Omstillingskommuner

Det er fokus på kvinner i omstillingsområdene i Nordland, og det settes som krav at hvert kjønn skal være representert med minimum 40 % i styrene.

For omstillingsområdet BØKS (Bø og Øksnes) i Vesterålen, ligger det i handlingsplanens punkt "Kvinner i Fokus" bl.a. at prosjektet "Tøtte til Topps" skal videreføres og kvinners kompetanse synliggjøres. Det satses på å få flere kvinner inn i bedriftsstyrer, og å vekke etableringlysten hos kvinner. I oktober ble kvinneseminaret "Kvinner i Bø og Øksnes møter fremtiden" arrangert.

Annet

Til bruk bl.a. ved rekruttering til de enkelte programmene i "Kvinner i Fokus", ble det innhentet en rapport fra Brønnøysundregistrene med oversikt over alle bedrifter i Nordland (kommunevis), der kvinner er eiere, ledere eller styremedlemmer.

Andel av midler til kvinner i Nordland i 2008

Det ble i 2008 bevilget etablererstipend på til sammen kr 3.161.000 til kvinner (49% av samlet tildelt stipend).

Når det gjelder investeringstilskudd, er kr 10.645.000 (18%) registrert gått til kvinnerettede prosjekter, mens de samme tallene for bedriftsutviklingstilskudd er kr 12.004.000 (27%). Av de fylkesvise BU-midlene gikk kr 14.256.000 (58%) til slike prosjekter.

Samlet er 25% (kr 111.838.000) av alle bevilgede midler i Nordland registrert gått til prosjekter som kommer inn under kriteriene for "kvinnekryss".

TROMS

I Kvinner i fokus-prosjekter:

1. Nettverkskreditt

I 2008 har det vært 27 registrerte Nettverkskredittgrupper i Troms, hvorav en ny gruppe er ny dette året, og en gruppe var ny ved utgangen av 2007. Det er gruppene SWEET i Dyrøy og SOLID i Storfjord. 19 grupper har sendt inn årsrapport for 2007. Dette er for dårlig da årsrapportene er en viktig dokumentasjon overfor Innovasjon Norge som har behov for tilbakemelding fra nettverkskredittgrupper i hele landet.

Ut fra de 19 innsendte årsrapporter fra 2007 så omsatte gruppene totalt for 20 183 824,-. Erfaringer fra dette arbeidet er at det er viktig å ha en overbygning for alle disse gruppene når prosessveileder har sluttet. Dette for at gruppene har et støttesystem rundt seg som kan håndtere ulike utfordringer.

Vi har gjennomført flere gruppecoach med sikte på å gi nye grupper et godt grunnlag for å starte opp.

Troms nettverkskreditt en forening for alle nettverkskredittgruppene er etablert og prosjektleder er engasjert. Troms Nettverkskreditt hadde sitt tredje årsmøte i april 2008. Vi samlet prosjektledere og medlemmene i nettverkskredittordningen i Tromsø. I tillegg til årsmøte og middag og aktiviteter på kvelden. Dagen etter kjørte vi foredrag ved Sund Raad om praktisk markedsføring og salg og etter det hadde vi salgsmesse. Tilbakemeldingen fra deltakerne, var at dette var positivt. I 2008 har arbeidet med å rydde opp i grupper som ikke lenger har den ønskede aktivitet og framdrift i henhold til vedtektene for en nettverksgruppe vært prioritert. Der arbeides nå med nedlegging av enkelte grupper og noen grupper vil revitaliseres. Dette arbeidet vil også bli prioritert i 2009.

Arbeidet til prosjektleder i 2008 har i hovedsak bestått av:

- Oppfølging av saker fra styremøter og fra årsmøte i 2008
- Oppfølging av nettverksgruppene med fokus på å få fram status og utfordringer for den enkelte gruppe
- Forberedelse og gjennomføring av styremøter
- Oppfølging av enkelte grupper ved besøk
- Gjennomført gruppecoaching og møter knyttet til revitalisering av gruppene

2. Fyrtårn

Vi har rekruttert 2 personer til programmet og tilbakemeldingen fra deltakerne er udelt positive.

3. Ledermentor

Vi har også rekruttert til mentorprogrammet for Nord-Norge. Tilbakemeldingen fra deltakerne fra Troms er udelt positive.

4. Styrekandidater

Rekruttering av kvinner til styrekandidatprogrammet som har vært kjørt i Tromsø har vært god. Vi har så mange søkere at det vi må foreta en ganske streng prioritering ved opptak. Vi legger vekt på å ha en god balanse kjønnsmessig. Svalbardkursene ble avlyst på grunn av for liten påmelding.

II Lokale tiltak

1. Strategier

Kvinner som representerer en svært viktig ressurs i verdiskapningen ikke blir tilstrekkelig benyttet. Det er viktig å tilrettelegge for entreprenørskap og innovasjon for kvinner.

I et globalt næringsliv med økende konkurranse både om markeder og arbeidskraft, må bedriftene utnytte tilgjengelig kompetanse hos begge kjønn. Næringslivet vil i fremtiden være avhengig av et mangfold av kompetanse og erfaringer for å være konkurransedyktige. Bedrifter som har kvinner i ledelse og styreposisjoner vil ha et konkurransefortrinn.

2. Lokale prosjekter

Female Future

Vi har i 2006 tatt initiativ til og finansiert et Female Future-program i Troms. Det deltok 22 kvinner i dette og ble planlagt avsluttet høsten 2007. Oppstart av program 2 startet høsten 2007 og 15 kvinner fra ulike bedrifter deltar. Til forskjell fra de andre Female Future-programmene har vi finansiert og engasjert en coach som følger bedriftene og kvinnene fra avtale inngås og gjennom hele programmet. Tilbakemelding så langt viser et langt bedre resultat enn første runde, med et betydelig større engasjement hos bedriftslederne. Vi deltar aktivt i styringsgruppen for programmet.

Martekonferansen

Vi startet opp arbeidet med den 8. Martekonferansen, som vil gå av stabelen i oktober 2009. Martekonferansen arrangeres av Innovasjon Norge, Fylkesmannen i Troms og Troms fylkeskommune med Innovasjon Norge som prosjektansvarlig.

<http://www.martekonferansen.no/>

Ryk og Reis

Vi har også finansiert et Ryk og Reis-program for Midt-Tromsregionen som er et utviklings- og internasjonaliseringsprogram. Reis & Ryk er et målrettet program tilpasset små bedrifters hverdag og er en spire til videre vekst og utvikling, stimulering til å satse på nyskaping, og et viktig påfyll av nye trender og innovative ideer. 16 av 20 deltakere i programmet er kvinner som driver sine egne bedrifter. Programmet ble avsluttet høsten 2008 og rapporten fra tiltaket gir informasjon om et stort utbytte for deltakerne.

8. mars arrangement

40 kvinner fra Troms fylke ble invitert til en 8. marslunsj av direktør Asbjørn Rasch jr. Arrangementet ble holdt i Harstad og Asbjørn fortalte om Innovasjon Norge og det ble orientert om det kvinnerettede arbeidet og etablererarbeidet som IN Troms gjennomfører. I tillegg fikk deltakerne høre divisjonsdirektør Siri Bjerke fortelle:

Veien fra ungjente til statsråd og divisjonsdirektør

Og Roanne O`Donnell og Lillian M. Sund fortelle:

Historien om A:rt Gymsal som kreativt veksthus, - kunstner møter bedriftsrådgiver.

Dette er flott tiltak som deltakerne uttrykker seg veldig tilfreds med.

Mangfoldsledelse – med vekt på kjønn og toppledelse

I 2003 ble flere forskere kontaktet av en stor privat dansk bedrift som til tross for sitt uttrykte ønske om "å utnytte alle ressurser" og "å få frem talentene", fortsatt hadde en stor overvekt av menn i sin toppledelse. Bedriften ønsket hjelp fra forskerne til å utforske årsakene til at de i så liten grad lyktes i å skape en mer mangfoldig ledelsesgruppe. Hvordan fungerte kjønn i organisasjonen? Hvilke inkluderings- og ekskluderingsprosesser er virksomme? Forsker Dorthe Staunæs innledet til diskusjon om kjønn og toppledelse og om samarbeidet forskning/næringsliv.

Målgruppen for arrangementet var ledelse i privat og offentlig virksomhet og interesserte i samarbeid forskning/næringsliv. Arrangementet ble gjennomført i samarbeid med: Sosiologforeningen Tromsø, Innovasjon Norge, Troms, Næringsforeningen i Tromsøregionen, den 13. august i Tromsø. Vel 50 personer kvinner og menn møtte opp og vi fikk veldig god tilbakemelding på arrangementet.

FRAM-program

Vi startet høsten 2008 opp med arbeidet for å få gjennomføre et FRAM-program for kvinnelige bedriftsledere i Troms. Vi gjennomførte et Fram-program for kvinnelige bedriftsledere i Troms i 2002/03, og resultatet fra dette var bra.

Mentorprogram for etablere

I Troms har vi finansiert et eget mentorprogram for etablerere, spesielt inkubatorstipendmottakerne. Dette programmet tar for seg det behov for mentoring som etablereren har, dvs. det kan være internasjonalisering, marked, ledelse osv. Forarbeidet startet opp sommeren 2006 og er finansiert over oppfølgingsrammen for inkubatorstipendordningen i 2006. Ordningen er forlenget til ut 2009, og tilbakemeldingene på ordningen er positive.

Mentorprogram for unge

Troms er et av tre fylker som kjører piloten, og hovedinntrykk så langt er:

- Framdrift og innhold i pilotprosjektet er som planlagt
- Samarbeidet mellom adeptene og mentorene fungerer godt
 - o Adeptene synes mentor er engasjert/interessert, bidrar med nyttige råd og tips og bidrar til å gi adepten mer selvtillit. Flere av mentorene har for eksempel vært på bedriftsbesøk for å få et bedre inntrykk av adeptens virksomhet, har vært med på møter med bank og potensielle kunder, og med på testtur med turister.
 - o Mentorene synes det er artig å bidra og de synes adeptene er ivrige, engasjerte og får ting gjort.
 - o God kjemi mellom adept og mentor framheves av mange.

3. Samarbeid på fylkesnivå/regionnivå

Vi samarbeider på regionalt nivå sammen med TTO, Universitetet, NHO, NFR, Norinnova om mange fellestiltak. Dette fungerer godt, men hadde vært ønskelig å få til et enda bedre samarbeid med fylkeskommunen/fylkesmannen.

4. Andre midler til kvinner

Kvinneandelen av etablererstipendene, både bu og estip, utgjorde 50 % i 2008, og utgjorde 22 stipend til kvinner og 22 til menn, da inkludert stipend til nettverkskredittgrupper. I økonomisk målestokk utgjorde kvinneandelen også 51 % av stipendtildelingen slik at målsettingen om 40 % kvinneandel ble nådd med god margin i 2008. Det er tildelt 6 inkubatorstipend i 2008 alle til menn. I tillegg er det bevilget 2 tilsagn av rammen til oppfølgingstiltak og kompetansetiltak. Som tabellen nedenfor viser så treffer disse tiltakene i stor grad kvinner.

5. Evt. andre viktige forhold.

Vi har følgende komptansetilbud til etablere og da har vi fokus på kvinner:

Kurs tilpasset kvinner som planlegger å starte bedrift

- Avklaringskurs "Skal - skal ikke"
- Nettbaserte verktøy og forretningsplan

- Markedsvurdering
- Kalkyler og budsjett
- Organisering og administrasjon

Kurs tilpasset kvinner som har startet bedrift

- Praktisk salg og markedsføring
- Regnskap og skatt/avgifter
- Grafisk profil og nettside
- Ny som arbeidsgiver
- Strategier for vekst i små bedrifter

Hvert kurs er på 1 dag/8 timer. Kursene arrangeres på ulike steder i Troms.

EtablererSkolen i Troms

I tillegg tilbyr vi EtablererSkolen i Troms som er tilpasset deg som har behov for en "totalpakke" med opplæring innenfor ulike fagområder og veiledning i forbindelse med utarbeidelse av forretningsplan. EtablererSkolen i Troms består av individuell samtale, 3 fagsamlinger (til sammen 6 dager) og 15 timer individuell veiledning.

Tilbud	Antall deltakere	Herav kvinner	Andel kvinner
Avklaringskurs (5 kurs)	118	71	60,2 %
EtablererSkolen i Troms	19	14	73,7 %
Temakurs (5 kurs)	84	56	66,7 %
Mentorprogram for unge	12	7	58,3 %

Som tabellen viser så er kvinneandelen på kursene fra 58.3% til 73,7% og dette må sies å treffe kvinnene godt.

Annet

Holdningene til kvinnerett arbeid ved kontoret er god, fra direktør til kundebehandler. Det gir seg utslag i mye av arbeidet vi gjør. På rådgivningssiden tar vi opp med bedrifter den positive virkningen det har å tenke mangfold både på fag og kjønns sammensetning styre- og lederposisjoner i bedriften. Det gir seg utslag i prosjektarbeid vi deltar i, fra styringsgrupper og konferanser til større prosjekter.

Vi har holdt foredrag på UiTøs entreprenørskapslinje om INs kvinnerettede arbeid og virkemidler forøvrig. Vi har også vært med å arrangere en konferanse og holdt foredrag i samarbeid med UiTø og Forskningsparken i Tromsø til alle hovedfagsstudenter i Tromsø. Vårt tema gikk på entreprenørskap i tillegg til kvinnerett arbeid. Vi har deltatt på en rekke konferanser, holdt foredrag samt gitt veiledning om nettverkredditt rundt om i hele Troms fylke.

FINNMARK

I Kvinner i fokus-prosjekter:

1. Nettverkskreditt

1 ny grupper i 2008.

Samlet har Finnmark nå 18 grupper fra 1993 og frem til i 31.12.2008. (Av disse er 11 finansiert gjennom Finnmark Fylkeskommune) Oppfølging av gruppene fra vår side har ikke vært optimal.

2. Fyrtårn

Ingen deltakelse fra Finnmark i 2008.

3. Ledermentor Nord

Finnmark har 2 deltakere på Ledermentor Nord med oppstart i 2008.

4. Styrekandidater

Avholdt 2 styrelederkurs i 2008. (i samarbeid med Female Future, NHO), med svært fornøyde deltakere. IN Finnmark har avholdt 2 styrekurs årlig over flere år, fordelt på Vest-Midt- og Øst-Finnmark. Det var ikke kurant å fylle opp siste kurset på høsten, og IN Finnmark velger derfor å avvente mht å arrangere kurs i 2009.

5. GRO-programmet

Ingen bevilgninger foregående år. Ett pågående prosjekt.

II Lokale tiltak

1. Lokale prosjekter:

Prosjektet "Antenna" oppstart ultimo 2007. Deltaker i prosjektet også fra IN Finnmark. Samarbeid med Apriori as (Grethe Stave). Deltakerne var svært positive i sin evaluering av programmet, og IN Finnmark vil vurdere oppstart av nytt program i 2009. Vi inviterer gjerne ansatte fra andre DK/HK til å delta på kurset, for å kunne videreføre dette i eget fylke.

"Reis & Ryk"; kvinnelige bedriftseiere på hospitering i Europa.

Finansiert FRAM SI for kvinner i 2008: Prosjektet har oppstart i 2009.

IN Finnmark er med i et nasjonalt pilotprogram hvor målgruppen er unge kulturgründere mellom 18-35 år. Programmet kjøres som et Fram kultur og 15 bedrifter deltar i programmet. Av de 15 bedriftene er hele 10 kvinner og deltar enten som daglig leder i selskapet eller eier av selskapet.

3. Samarbeid på fylkesnivå/regionnivå

Godt samarbeid med Finnmark Fylkeskommune og Fylkesmannen i Finnmark.

Informasjonsmøter med næringskonsulentene i fylkets kommuner, hvor Kvinner i Fokus ble presentert og diskutert.

4. Midler til kvinner

LANDBRUK – LANDSDEKKENDE

Totalt	Kvinne	% kvinne	Mål 2008
31.011.700	10.791.700	34,80%	12%

(bioenergiprogram, lavrisikolån bolig, lavrisikolån landbruk, VSP-mat, VSP-rein, prosj./progr. Landbruk, konfliktforeb. tiltak)

LANDBRUK - FYLKE

Totalt	Kvinne	% kvinne	Mål 2008
22.540.400	4.820.100	21,39%	25%

(rentestøtte, tilskudd, risikolån)

UTVIKLINGSTILSKUDD - LANDSDEKKEDE

Totalt	Kvinne	% kvinne	Mål 2008
10.416.168	3.932.920	37,76%	25%

(inkubatorstipend, internasjonalisering, kulturbas. nær.utv., kvinnesatsing, marint innovasjonsprogr., omst./nyskap – utredn., kondemn.tilsk., innovasjonspiloter, porsangerfjordprosj.)

DISTRIKTSUTVIKLINGSTILSKUDD

Totalt	Kvinne	% kvinne	Mål 2008
49.199.955	20.262.281	41,18%	25%

(bedr.utv.tilsk, inv.tilsk, etabl.stipend)

ETABLERERSTIPEND

Totalt	Kvinne	% kvinne	Mål 2008
5.050.000	1.439.500	28,51%	25%

(etablererstipend)

OFU/IFU

Totalt	Kvinne	% kvinne	Mål 2008
800.000	0	0	25%

(OFU/IFU)

Følgende innvilgede virkemidler er ikke tatt med:

- lavrisikolån
- flåtelån
- risikolån
- garanti for driftskreditt
- ekstraordinære virkemidler til Finnmark (ernapenger)

Foto forside: Christian Houge/Innovasjon Norge